

Aranka Gy

Elme
átékjai

1806

S. Mulnăi Gător

1910 III. 24.

OK

146

128-15

ELME JÁTÉKJAI.

ÍRTA

ARANKA GYÖRGY.

Vasadi

Török Sándor

1876

Biblioteca Științifică
Miercurea Cluc

TÖRÖK SÁNDOR

+ 55.961 R

NAGY-VÁRADONN,
NYOMTAT: SZIGETHY MIHÁLY' BETŰIVEL,
1806-dik Esztendőbenn.

24

1887

7

EME' SZÉP NAGY ELME
NÉHAI GENERÁLIS
GRÓF FEKETE JÁNOS
BÓLDOG ÁRNYÉKÁNAK
SZENTELTETETT.

APPROBATIO.

Praesens Manuscriptum Hungaricum, quod Magnus Dominus, *Georgius Aranka* de Zágón, I. Tabulae Regiae in Magno Transylvaniae Principatu Assessor, et Societatis Lingvam Hungaricam cultivantis Secretarius, vario Hungaricorum Versuum genere concinnavit sub titulo: *ELME JÁTÉKJAI*; ex Incliti Regii Revisoratus Librorum requisitione sedulo pervestigans, dignissimum iudico, quod Typis in publicam lucem edatur. Budae die 8. va Octobris 1805.

Georgius Sinkai de Eadem mpr.
penes Regiam Universitatis Pestanae Typographiam Generalis
Typi Corrector, et Requisitus
Interimale Revisor Librorum.

Imprimatur.

Ant. Szerdahelyi mpr. R. Libr.
Revisor M. Varadinensis.

ELŐJÁRÓ-BESZÉD.

M I N T

ÉRTEKEZŐDÉS ÉS RÉSZ SZERINT SZÁMADÁS.

NAGY és derék Munkáknak kidolgozására se időm, se készületem nem lévén: a' mit dolgozhattam, Apróságok. Ezeket megválogatván, szándékozom egymás után, az Haza Óltára eleibe tisztelettel letenni; most a' kötött beszédben vagy versben valókat.

Ezek tsak Versek nem Énekek. Mert a' Természet tőlem, mind az Énekelhetésnek, mind az Ének írásnak Ajándékát tellyességgel megvonta. Rész szerint Deák lábú

Ugroz Versek.

Az ilyenek a' Magyaroknál szinte 300. Esztendőktől fogva szokásban vagynak; és közelebb Szabó Dávid 's Rajnis Urak annak

mesterségét nagyra vitték: de ugyan nem köz ízüek; mert mesterség vagyon benne. Azért a' tanúlt Embereket kivéven, másoknak ajánlani, vagy valami nagy dolgot akarni csinálni belőlök: ok nélkül való dolog volna; mindazáltal leg-nagyobb figyelmetességre méltók. Ezek' rendébenn

Az *Hexameterek* kiváltképpenn alkalmasok a' magas gondolatoknak pompás kifejezésére. Innen mind a' Görögök, mind a' Deákok és mai Németek között Homér, Virgil, és Klopstok ezenn írták vitézi Énekeiket. A' *Distikhonok* vagy páros ugros versek érzékenyek, elmések, mint az Ovid' Levelei. A' *Lyrikusok* vagy Lantos Versek elmések, de mélyek, és bőltsek, mint az Horáczé. Az első az Elme munkája; fenn a' csillagok között jár, felyül a' közönséges életenn. A' második nem az Elméjé, hanem az Elmésségé; a' szív és érzékenységek' születtje; az elmés, sőt tréfás fordításokat is szereti; alattson, és alatt a' virágos kertekbenn és mezőkönn szedi mézeit. Az harma-

dik az Elmével párosodott Életet öszverendelő Észnek gyümölcse; a' magas és mély gondolatokat az Elmésségnek leg-nemesebb virágjaival egybefűzvénn, ezeket azok által, mintegy az élet és Erkölc's magvaival meggyümölcsözteti.

Hogy gyenge erőmet ezenn a' mezőnn megpróbáljam, elsőbenn a' gyönyörűség vitt reája, azután pedig, kivált a' Hexameterekre nézve a' Magyar Nyelv tekintetéből, a' vetélkedés ösztöne. Mert a' Német Tudósoknak közönséges vélekedések: hogy minden Európai mai Nyelvek között, egyedül csak a' Német Nyelv volna a' Görög és Deák lábú Hexameterek' írására leg-alkalmasabb. Én nem úgy tartom. a' Német nyelv tudós és igen bőv, 's kimivelt nyelv: de darabos. A' Magyar Hexameterre és Distikhonra sokkal szebbnek és alkalmatosabbnak találom. Mint a' Fordításból p. o. megtetszik:

Infan-dum Re-gina ju-bes reno-vare do-lorem
 Hallat-lan fáj-dalmat a-karsz új-jíttni Ki-rályné.
 Ferte ci-ti fer-rum date - tela - scandite - muros.
 Fegyvere-ke-t szapo-rán kóp-ját ide - hágj a'
 fa-lakra.

Si nisi quae forma poterit te digna videri
 Nulla futura tua est: nulla futura tua est.
 Hogy ha csak egy hozzád illő remek angyali
 szépség

Egy se lehetne tiéd: senki se lenne tiéd.

Ezt az utolsó versét Ovidnak még ed-
 dig, a' mint Lichtenberg apró munkáibann
 írja, se az Ánglus, se a' Német nem tudja
 helyesen fordítani.

A' mely szép Elme ezzel a' két vers' ne-
 mével az Hexameterrel és Distikhonnal ma-
 gát, és nevét, kivált a' jövő nyom előtt,
 mely a' személyes Érdemeket csak a' munka
 érdeméből ítéli meg, esméretessé akarja
 tenni: írjon Kadentziás Hexametereket és
 Distikhonokat; elérí célját. Mint emez Éke-
 senszóllás' Attya, Juvenális szerént, ama'
 Versével:

O fortunatam natam me Consule Romam.
 Ezekbenn az ugrós versekbenn a' Kadentzia
 nem szabad. Ha a' gyermekek, némely asz-
 szonyok, és együgyű emberek kedvellik: ez
 annak bizonyága, hogy megcsalattak. És
 őket megcsalni, rosszsz ízre vezetni 's szok-
 tatni; annál vétkesebb dolog.

Azt láttattam az ugrós verseknek ne-
 mébenn észre venni: hogy az nehéz és gya-
 korlatlan emlékezetű gyermeknek és akárki-
 nek is fejében könnyebben megragadnak 's
 tovább megmaradnak mint akármely más ne-
 me a' versnek. Azután kivált az Hexame-
 terekbe sokkal több lelket, és tüzet lehet
 tenni, mint másokba. A' kiből valami szik-
 rája van az Elme és elevenség lelkének: an-
 nak mellje ezeknek hallására meghevül,
 gondolatjai felmagasztaltatnak; mint a' Tyrté'
 versei által a' Laczedemonbéli vitézeké. De
 a' ki másokbann annak erejét éreztetni, vagy
 maga is érzeni akarja: mint verset, és grá-
 dicsoson, ropogva, 's lélekkel olvassa. Kö-

zönségesenn akármely versnek olvasásából bizonyosan lehet az Ólvasónak versszerző ajándékáról ítélni. Valaki nem tűzzel, nem ropogóson grádicsozva, és nem versenként olvassa; hanem mint a' gyermek, a' mint mondják kómmákra, punktumokra: abban versszerző lélek' ajándéka nintsen. *Logikára* termett: nem *Poésisre*.

Az *Hexameter*, hogy a' vers' mértékről ne szóljak, igen szereti a' tiszta és folyó nyelvet, és tisztességes szókat. Ellenbenn a' durva, mind most faragottakat, mind faragatlanokat, és az értetlen, tisztességtelen, sőt játékos szókat is; a' beszéd' rendiben pedig a' Példabeszédes és paraszt, alatsón játékos szóllás formáit útálja. E' felett könnyen kell a' versnek, mint a' perezlennek fordúlui: a' nyelvet és fület így ragadja el.

A' *Distikhon* magasan nem repülhet: mert ha szép és kedves akar lenni; a' párjában értelmének végződni kell. És éppenn abbann áll fővebb ereje: hogy a' párja, a' Pen-

tameter az Hexameternek minél szebb elmés fordítással feleljen meg. Mint a' Páris Ilo- nához küldött Magyar vers formába öntött példájából megtetszik.

A' ditsóséges Lantos Vers, Éneknek ne- me; melyet én igen szeretek és csudálok Ho- ráczbann: de nem lévén ajándékom reá; nem ítélnék róla. Példáját is csak egyet adtam: N. Zejk Úr' emlékezetére. Ezeknek szebb- nél szebb példáit láthatni, a' Kőszegi Poéta tudós és munkás Kalauzzábann; Virág Benc- dek' Horatius Poétikájábann, 's poétai mun- káibann; az Édes Gergely' Anakreonnyábann; Cs. Vitéz Mihály' Anakreoni verseibenn; és Lukáts Miklós' hívalkodásaibann. Szállok

A' Magyar lábú Versekre.

Ezekről ha ki ítélni a' Németből akar; nagyon megcsalja magát. Mert a' Német versben négyet kell nézni: a' Gondolatot; a' versek syllabáinak számát; azoknak végeinek páros hangzását, vagy a' Kadentziát; és min- den syllabáknak mértékét; az-az hofzfűzéságát vagy rövidségét. A' Magyarbann ellenbenn

az utólsót nem kell keresni tellyességgel. Csak a' gondolat, syllabák' száma, 's ezeknek a' vers' véginn egyező hangja: a' mire szükség vigyázni. Azért külömbégeket a' syllabák' és sorok' számáról vévén fel, elébb szóllok

A' 12. Syllabájúakról 's azok közt

A' négy Sorúakról.

Ezek a' leg-régiebbek és leg-méltóságosabbak. A' magas gondolatokat ezekenn lehet leg-pompásabban kifesteni. Bizonyítják a' Zrinyi Miklós' és halhatatlan Gyöngyösi' Vitézi Énekeik; 's eme' két Elmének B. Orczinak és Baresai Abrahámnak nagyságos gondolataik. Elmésebbek lehetnek ezeknél

A' Két Sorúak

Melyek a' múlt XVII-dik Százban szokásba jöttek; és melyeknek nevezetes szép Példáit adták N. Gróf Teleki Ádám Úr a' Czidbenn, N. Hadnagy Czirjék az Erkölcsi Levelekben; Szilágyi 's Pétzeli a' Henriás' fordításábann; és az Euphemia elmés fordítója közelébb. Ezek a' mint hívják ebbenn a' Vers' nemében Classicus Írók méltán le-

hetnek. De ugyan ennek a' Versnek természet, ha szép, elmés és kedves akar lenni, azt kívánván; hogy mint a' Distikhonbann, az értelem a' második rendben végződjék; és ez mindenkor ha lehet egy elmés fordítással az elsőnek feleljen meg: mind szépek, mind édesek és kedvesek, mind virágosok lehetnek ugyan: de a' magas gondolatoknak kifejezésére és a' fenn repülésre nem egélfen alkalmasok. Ezeknél a' két Sorú és tizenkét lábú verseknél a' magasra, minémű a' Vitézi Ének, alkalmasabbak lehetnek talám

A' Két Sorú 15. Syllabájú Versek.

Ebbenn a' nemében a' Versnek én olyan szerencsétlen voltam, hogy a' folyó Versek között soha még csak tűrhetőt se láttam egyet is. De a' Virgil Éneissének Tudós Fordítója Kovács Jó'sef Úr jó reménységet nyújtott: hogy ha elmére 's jó pennára akad; a' Vitézi Énekre bár az Hexameteréhez nem közelíthet is, alkalmas. Egyébre, kivéven némely jádзи tréfát talám nem is.

A' kevesebb Syllabájú Versekről.

Ezek mind az Énekekben, mind azon kívül Benyiczkitől fogva a' travesztirt Éneisig és Szerelem Gyötrelméiig esméretesek. Ezeknek all nemeknek és külömbségeknek számok sok, és számoknak 's külömbségeknek Kánonjok vagy megállított határok és számok nincsen; mint a' Lantos Versekének is. A' Néhai Generális Gróf Feketének kedves emlékezete kívánja tőlem, hogy itt róla megemlékezzem. Mert az a' nagy Elmetett engemet elsőbenn arra figyelmetessé: hogy a' nyólczas és hetes syllabájú cserélő páros Versekbenn, mikor egyik pár mással hangzó betűnn végződik: ha ellenbenn a' másik pár Magán hangzó betűbe megyen ki, szépen hangzik. mint p. o.

Mint a' néma patakoknak

Amolygó két partjai

Restül nézik míg azoknak

Elenyésznek habjai 's a' t.

Másodszor azt bátorkodom megjegyezni, hogy ezeknek rendibenn a' Gondolatnak mind jobb kifejezésinn, mind annak szebb

felöltöztetésin sokat lehet azzal segélleni: ha vagy az egymásnak megfelelő páros sorok egymástól három, négy 's több sorokkal is megválasztatnak; vagy pedig néha a' tizenkét syllabájúak is közikbe elegyítettnek. A' Búcsúzó, 's Anna és Rozalia napokra írott Versekbe, 's egy két más apróságban ennek próbáit kívántam adni. De

A' Rómaiaknál voltak olyan versek is mint — a' Phaedrus' Versei — melyek se syllabák' igaz mértékére, se Kádentziára nem vóltanak írva: valyon ezenn az útonn nem lehetne-é valami új mezejére akadni a' szépek Anyai nyelvünkön? Ez előtt a' szép Elmájú Szalkai Úr unfszolt vólt reá, maga próbáját is adta vólt benne: de 12. syllabájú versekbenn. Én akkor vagy az Intést nem érezhettem a' mint kellett: vagy a' 12. syllabájú vers megbotránkoztatott, és elírtóztatott; mert azonn roszszúl jó ki. Kevés idővel ez előtt nem tudom honnan jött elé, az a' gondolat bennem; és próbát tettem: de 8. és 7. syllabájú versekbenn. Ennek példája a'

Ferentz napjára írott vers. Melyet, mint a' többit is, nem mint remeket mustrául; hanem mint gyenge példát ösztönül és tisztelettel az 'Érdemes Közönség' eleibe bocsátok.

Bátran bocsátok pedig: sőt örömmel is. Mert czélom nem a' múltó hír' név' füstinek vadászája, nem személyes; hanem közönséges: a' Magyar Elmesség virágjainak gyarapítása, az Elme mezejénn. Az Elme mezejének pedig az a' természete, a' mi akár-mely mezőnek: ha terítve nincsen; nem szép. És ezt nem csak a' ró'sa, eper, 's engem' ne felejes teszik: hanem a' közönségesebbek is; sőt a' virágtalan füvek is köztek. Sokból kell állani, ha egész; az hervadtakat újjabaknak felváltani, ha eleven; és mind színeknek és nemeknek különösségével, mind szépségek' érdemének külömbségével játszodni: ha az egész szép akar lenni. Egy ilyen egészbe azért a' sok közzé, a' Magyar Elmék' díszes mezejére, örömmel és bátran tészem le én is csekély gondolataimat. Magok ne-
mek

nek szerént a' virágokat újjítani is gyarapítani is fogják.

Ha kik talám a' Versszerzésnek, legalább nagy gyarapításának, barátjai nem vólnának: azoktól engedelmet kérek. Én a' Verseknek pártjokat fogom. Emlékezzenek reá kérem! hogy egy Nemzet hírének, nevének és virágzásának mértéke; az ő viselt dolgainak nagysága: e' pedig a' Tudományok és Mesterségek virágzásának szülöttje; melyeknek egy Nemzetben mind eszköze, mind csatornája a' Nyelv; és csak az Anyai Nemzeti Nyelv. A' Kereskedés rendibenn, a' nagy vizek, és azoknak csatornákra vett ágai tészik a' belső Kereskedést egy Hazában virágzóvá; mely a' leg-első: így az esméretek' rendibenn, az Anyai Nyelv köti össze az Elméket, 's azoknak igyekezeteket, a' nemzetre nézve; e' teszi őket előbb otthon virágzókká, és gyümölcsözőkké, azután künn tekintetesekké. Ezt követték, és követik mind azok a' régi, és új Nemzetek, melyeknek

neveket viselt dolgaiknak fénye, és Elméjeknek kipallérozása előttünk tiszteletessé tette; a' Görögöktől fogva a' mai Németekig. És mind ezeknek nyelvek' pallérozódásoknak első grádicsa a' Versszerzés volt. A' természet hozza ezt magával; de a' régieknél ugyan egy iskolai fő Törvény is volt: hogy az Ifjak a' Versszerzésbe gyakoroltassanak. Ilyen természeti okait gondolom. Mert

a) A' kötött beszéd megkíván egy Gondolatot; és annak tökéletes Egységit, hogy Egész; azután a' gondolatnak, mind annak kellemetességeivel, és Elmés fordításaival, mind a' nyelvnek virágjaival való feltöltöttesít, hogy szép; és végre a' Természetnek az Elmével való párosítását, hogy eleven és érzékenyítő legyen. És ez az együtt, a' mire az ifjú Elmét a' Versszerzés vezérli, és szoktatja. Még eleintenn elébb gyengekorában kezd esmérkedni ezekkel; felébred rájuk és szokik: azután érni kezdvén, eme' könnyű kicsiny futó gondolatotskákat, melyeknek a' kötetlen beszédbenn ér-

demek, leg-alább kellemetességek eltűnik, és rend szerént elvesznek; tanulja megfogni; és mint a' virágokat bokrétába, úgy ezeket is versbe kötven mind kedvességet, mind életet, és megmaradást adni nékik. És így tovább-tovább! De

b) Szokik véle nevezetesen a' Munkához. Kicsiny: de Munka. Foglalatosságot ad véle Elméjének; mely azt, nem csak a' képzelődésnek bádjaftó, fejet kábító, hafzontalan, és többnyire nemtelen, tündér foglalatosságaitól elfogja és őrzi: hanem egy Gondolatnak Egységbe, egy Egészbe való illendő öfzverendelése, és mintegy teremtese által, magának örömet, és belső megelégedést szerez. Ha szinte a' Munka ugyan csak magában nem leg-jobb volna is; vagy a' gondolatbann, vagy az egybekötés mestersége ellen hiba esvénn, a' tisztességes foglalatosság mindazáltal mindenkor nyereség.

De ugyan mikor a' Gondolatról szóllok, igaz gondolatot értek: nem képzelődést. Mert ennek tüzeit lobbantja a' Vers. Azért igyekezni kell: még azt is gondolatba, ámbár játékos gondolatba meríteni, 's az által erejét óltani. Továbbá

c) A' Versszerzés' Mestersége a' folyó beszédnek természete ellen, a' Szóknak bizonyos mesterséges egybeköttetéseket kívánja. És mint minden tisztességes, szép, jó dolog; ez is munkával, bajjal, és erőlködéssel jár: minél szebb, és mesterségesebb pedig a' Vers; annál nagyobbbal. A' gondolatot a' Beszédnek ki kell meríteni; és azt mind az Elmének, mind a' nyelvnek szebb-szebb virágjaival és fordításaival felékesíteni. A' szépség' linéája az horgas linéa: azt mondja az Ánglus híres Képiró *Hogárt*. Igazánn is. A' Versszerzés nem Logika. Egységnek, és ebbenn Igazságnak kell benne ugyan lenni: de Igazat, és csak Igazat mondani; azt Elmével meg nem karimázni, Elmésséggel meg nem prémezni; virágokkal színekkel fel nem ékesít-

teni; ez a' Versszerzésben Bűn; eltűrhetetlen. És ez közönségesenn az Alkalmatosságokra írt Verseknek a' hibájok: melyért rosz nevet is szerzottenek magoknak. Mert ha dítser valakit, csak dítser: ha jót mond, prédikáll. Az Horác' ditsőséges Versei ellenben többnyire alkalmatosságokra írattnak: és még is felségesek. De

d) Az ilyen munka, a' mint említém Erőlködéssel jár. Nem Erőltetést mondok: hanem Erőlködést. Az Erőltetést se a' Gondolat, se a' kimondás, se a' Nyelv, se egy Szó; de még egy Betű is meg nem szenvedí,

A' mely versbenn e' megtörténik: olyan mint a' mely munkánn a' Mester-Ember kezének szennye látszik. Az ezekre való erős vigyázás megfzomorítja a' Versszerzőt; de azért a' ki Nevének meg akar felelni, és nem Verselőnek vagy Verstsínálónak akar hívattatni: a' szókat munkával, erőlködéssel válogatja, rendeli, és rakja öszve; a' Nyelv

Tárházába megyen, és annak kincseivel meg-
eszmérkedvénn, onnan kifzedi, és öfzvemére-
geti őket. Azokat t. i. melyek a' Gondolatnak
megfelelnek; darabosságokkal a' fület; és
alatsonyságokkal, vagy nyerseségekkel az Il-
lendőséget meg nem sértik. Úgy köti azu-
tánn öfzve; hogy a' nyelv a' velek való éléssel
ne csak meg ne rontassék: hanem szépsége, és
méltósága emeltessék is. Ezek csekély vé-
lekedésem szerint a' Versszerzésnek Érde-
mei; és nevezetesen az Anyai Nyelvnek
pallérozásábann. Fordúlok már

A' *Grammatikusokhoz*. Azok, kik édes
Nemzetünket, mint az áldott Isteni Gondvise-
lésnek kegyelme, és tisztelendő Eleinknek
fényes Érdemeik által, igen szép czímeres
tulajdonságokkal megkülömböztetett egy Nem-
zetet, igazán becsüllik, erre a' szóra Gram-
matikus, nem fognak csömörteni. Mert ezek
nagy érdemű Hazafiak, Nemzetünknek egyik
czímeresebb és drágább, ősi tulajdonának,
az Anyai Nyelvnek óltalmára; tisztaságábann,
és tökéletességébenn való maradására álla-

nak talponn. Az ő Ítéző-Székek előtt is azért, Írásom' módjáról számot akarok adni.

1) Ha ki közzülök ezt a' szót, *Könyv* *Lacrima* így írná *Könny* v nélkül: én azt nem követtem. Nem csak azért hogy nekem úgy tetszett; vagy hogy mást követni szégyenleném: hanem azért, hogy számos Elztendőktől fogva utánna járván, a' mennyi régi Kézírásokat fel tudtam találni a' XIII-dik Százbann élt Sz. Margit' Életétől fogva, máig, közönségesenn mind így írják: *könyv*, nem *könny*; p. o. a' Szent Margit' Életében a' 271-dik laponn *keunveet*, az-az könyvét. A' 320-dikonn *keunveket*, az-az könyveket. Ismét a' Sz. Anna Afzszony 1526-bann írt Életében a' II-dik Részbenn: *bőséges könyvhúllató siralmakat*. Így másutt sok helyekenn. Annál inkább az azután következett Írók-bann máig. Azért igaz, és járt útonn jártam. Ettől pedig eltávozni, természeti hajlandóságom ellen vagyon. A' Természet, illendőség, és Nyelv' becsülete is hozza ma-

gával; hogy a' *Könnyű*, és *Könyv* minél jobban megkülömböztessenek egymástól. Mert a' Könyveknek mind formáltatások, mind hűltatások, nehéz, és mintegy erőszakos munkája a' Természetnek; nem könnyű. Azután

2) Ezeket a' kettős Betűket *cz*, és *cs*, kivévénn azt az esetet, a' hol a' szónak eredete kívánta, nem *t*, hanem *c* betűkkel írtam. Mert ennek is sok időtől fogva, és sok munkával utánna járván, úgy találtam; hogy igaz ugyan az, hogy az *tz*, és *ts* betűkkel való élés bé kezdett jönni már ez előtt másfél száz Esztendőkkal. És a' mennyibe találom Gelei kezdett véle elébb élni; nem tudom honnan vévénn: mert a' Németeknél is különbözik a' tiszta *cz*, mely *z*: és a' *tz*, mely *tz*; a' *cs* betűt pedig négy betűkkel írják *tsch*, nem *ts*: p. o. *Deutsch*, nem *Deuts*. Azután nevezeten Csécsi János a' Magyar Írás' módját néhány szép, és rövid Regulákba foglalván, és ez a' P. Pápai Dictionáriumának

végire tétetvénn, úgy terjedett el. De a' miért Csécsit ebben nem követtem, ezek:

a) A' Juris Corpusbann a' *cz*, és *cs*, nem *t*, hanem *c*, és *ch* betűkkel íratnak. Nevezetesen a' Nagy Lajos K. Decretuma után ragasztott magyar Esküvés formájából, igen világos.

b) A' T. Révai Miklós Úr' Munkájábann, *Antiquitates Linguae Hungaricae* Tom. I. 'vánhányszor azok a' betűk az eléhozott régi Íróknak eredeti ízavaibann eléfordúlnak, Geleiig mind *c*-vel, és nem *t*-vel íratnak. Gelei már tétováz.

c) Valamely Diplomák a' XII-dik Századtól fogva kezemen megfordúltak; ha azok a' Betűk eléfordúltak benne, hasonlóképpenn. Így a' XV. és XVI-dik Százakbéliekben is, kivétel nélkül. Nevezetesen

d) Verantius, 1595-ben költ Szótárjában, *Dictionarium quinque nobilissimarum Europae Lingvarum, Latinae, Italicae, Germanicae, Dalmaticae et Hungaricae*, az Előljáró-Beszédbenn azt írja: Hogy a' Magyaroknál a' *ch* annyit tészen, mint a' Dalmatáknál *cs*; és a' Dictionariuma rendibenn a' *cs* betűt, hol tiszta *cs*, hol *ch* betűkkel írja; a' *cz* betűt pedig *cz*-vel p. o. *Csata, Cheber, Czil.* De tovább

e) Ha ki az Írás' módjában a' szó' Eredetére is akar vigyázni, ha mindenütt *ts*-vel ír, az ellen cselekszik. Ellenben ha megváltatván a' hol az eredeti szó kívánja *ts*-t ír, másutt *cs*-t, eléri czélját. p. o. *Intintse* *t*-vel, *bocsátok* *cs*-vel. E' felett

f) Igen vizsgálásnak tetszik az eredeti Írást Cicero, Caesar, v Császár *t*-vel Tzitzero, Tsászár megfertéztetni. Így *Tsap, Tzáp*, *cz* helyett *Csap, Czáp*. Végre és főképpenn

g) A' Jó Csécsi és Társai egész szakadást csináltak. Mert egyik felől minden Vallású Oskolák' Mesterei, nemesebb dolognak tartván a' betű-vi'ssgálásnál, magok' Hivataljokra ügyelni; átallyába őtet követték, Tanítványaikat is úgy szoktatták: másfelől pedig mind a' Fő Rend, kivált az ő Ősi nevének írása 's betűi' megtartására vigyázván, mind a' köznép, 's azok között némely Tanúlt Emberek is, mintegy Természeti mozdulásból a' *cz* és *cs* írását megtartották, 's máig is megtartják. A' Párisi Akadémikusok hajdon úgy tettek; hogy ha a' nép az ő nyelv, és írásbéli újjításokat követni nem akarta; nem csináltak szakadást, hanem magok is megtértek: látván azért hogy másfél száz Elztedőktől fogva is, a' Nemzet nem akar Csécsi 's Tanítványai után hallgatni: én is jobbnak tartottam a' régi mellett maradni. Itt nem a' Nemzet, hanem az Oskola csinálta a' Szakadást: és én a' Szakadásoknak nem vagyok Barátja.

Úgy gondolom, hogy Nemes Nemzetemnek 's Tudóssainak ezzel a' kevés Számadással tartoztam: azért véteknek tartottam elmúlatni. Továbbra pedig csak azonn esedezem: hogy mind azt, mind csekély Munkácskáimnak becsit, méltóztassanak nem azoknak belső Érdemeiből, hanem az én buzgó hajlandóságomnak, és igyekezetemnek mértékéből ítélni meg; és mindenikét Tiszteletemnek zálogjául venni.

1.

Egy Úri Szép Elméhez:

TE kit magosb sorsra emelt,
Jó szerencse Kegyelme,
Szép Elmének tején nevelt
Uri Nemes Szép Elme!
Mért engeded, hogy Egeknek,
Annyi szép Ajándéka,
Légyen nemtelen terheknek
Prédául mártalékja!
Azért élni, hogy csak éljünk,
Ez a' köznép' insége,
Várat, Kastélyt, hogy emeljünk,
A' bátorság' szüksége.
Vad él azért, hogy éhségnek,
Nyílt torkát bédughassa;

'S nyakánn függő száz inségnek,
Csapásit elbírhasssa.
Embernek jó mezőcskéjét,
Barázdákra szántani,
Nyájjainak kifejt tejét,
Kedves sajtá óltani.
Mezeiről asztagokkal,
Hogy Csürit karimázza,
'S Juhainak lágy gyapjakkal
Legelőit ruházza.
Hogy cserepes Házainak,
Meszsze lássék teteje,
És írigy Szomszédjainak
Ólvadjon rá epéje.
Pompás Kertje terméseit,
Dícsérje a' szépsége,
És gondjai tövisseit,
Pótólja dicsősége.
De ilyen, 's más száz dolgokkal
Magát midőn bádjasztja,
'S Éjjel nappal új gondokkal,
Az életet fogyasztja.
A' mit csinál egy oktalan
Állat, csak azt csinálja
Más formábann: mind úntalan
Hogy csak magát táplálja.
Szegény ha csak arra jutott,
Elég hogy légyen mára;

Gazdagabb ha szerzett módot,
 Hogy jusson hólnapjára.
 Bóldog majd ha Háznépének,
 Sorsát megjobbíthatta,
 'S Élet folyó szükségének
 Árját elfordíthatta.
 De mind ezért mikor fárad,
 Napról napra nő dolga,
 Terhe rajta mint víz árad,
 'S az egész Világ' rabja.
 Óh Te nemes birtokossa,
 Az halandó részeknek,
 Te halhatatlan lakossa
 Ama' bóldog Egeknek!
 Nem itt vagyon Eredeted,
 Földed barázdájába:
 Ne temesd és nemességed,
 Asztalodnál 's ládádba.
 Megvagyon magok' szüksége,
 A' nemesb részeknek is,
 Táplálása nevelése,
 Az okos Léleknek is.
 Az Elmének forrásait,
 Az hínárból kivenni,
 Igyekezzeél folyásait
 Tisztább útra vezetni.
 Szívnek forró indulatit,
 Mérsékleni tüzébe

És idétlen vágyásait,
 Hozni jó ösvényébe:
 Ez az, a' mi leg szükségesb,
 Soha is el nem múló,
 Mindennél gyönyörűsegesb;
 Emez örökké való!

2.

Generális Gróf Feketének Válasz.

Sziinte néma Árnyékoknak,
 Költözém mezejekre,
 Töllünk nem esmért Sorsoknak
 Bizontalan helyekre.
 Hol Érdem' zöld Levelei
 Jók' Fejét koronázzák,
 A' megbánás' tövissei
 Roszszakét karimázzák.
 Hol' eme bódog tudatlan
 Száz Népek Csoportjai,
 Kleomenesek ártatlan,
 De véres Árnyékai.
 Az Hitetés' Tőreitől
 Nyúgofznak csendességbe,
 Az Erőszak' fegyverétől
 Örökös Békeségbe.

Az ártatlanság' Bimbója
 Ment tiálmas lesektől.
 Az aggott vénség' kórója
 A' szégyenlett tüzeektől.
 Nem félsz Pribék hogy Hazádat,
 És a' Törvényt megbántsa,
 Földed', 's kijárt barázdádat
 Tolvaj Szomszéd elszántsa.
 Nincs Úr, kevély' küszöbjei
 Kinek tartóztassanak,
 Paraszt, Czudar' fedelei
 Kinek irtóztassanak.
 Nincsen Szolgád, ki osztózzék,
 Veled keresetedbe;
 Se Fijad ki várakozzék,
 Úlni örökségedbe.
 Rosz Barátod a' ki lesse
 Egy kétséges szavadat;
 Ellenséged rosszszúl fesse
 Ki szebb gondolatodat.
 Hol a' Kátók' bölcsesége,
 Csak álom hüvelyezés,
 Nagy Sándorok' Reménysége,
 Csak árnyék képzelődés.
 Eme' kaczer szem nem bújja
 Gyönyörűség' prédáját,
 A' kényes fül nem bámúllya
 Hang' bűbajos csudáját.

Herschel' szeme nem úszkálhat
Ezer más Világokba.
És, Tilhté nem tébollyoghat
A' fánton fánt dolgokba.
A' Nagy Jó'sef' Dicsősége,
Fénye megsetétedik,
Bonapárté' merészsége,
Nem vóltha merítettik.
Léthét mikor megkóstoltuk,
Kormos vizét általúsztuk,
Elmúlik Tündérsége,
Mind ezeknek, és Vége.

Elmém, ilyen nehéz emésztő tárgyokkal,
És ezekkel páros mély gondolatokkal,
Tele, hogy Leveled' vévém, megújúla;
'S Ólvasván vidámabb húrjára fordúla.
Úgy vagyon! mint Gyermekek szemfényvesztő
Bábhoz,
Hogy némely Barátunk ragadt e' Világhoz;
Azonban terheit még is számlálgatja,
'S Véle égybeforrott rosznak nem barátja.
De mind az a' képzelt gonoszok' fellege,
Talám nincsen; csak az okosság' gyermeke.
Az a' roszban való erős botránkozás,
Talám nem egyéb, csak csupa síránykozás.
Nem látja azt más szem, csak az okosságé;
Semmit kicsint bölcsen nagyító vakságé;

Gyermek, Ifjú, 's egész egy nép míg tudatlan,
 'S Okosságra nem ér: mind addig ártatlan.
 Nincs úgy szóllván semmi panaszsa, se búja:
 Hogy mégyen e' Világ? a' leg-kissebb baja.
 Nevét is csak Hírből tudja a' gonosznak,
 Ha éri is a' rossz: nem esméri rosznak.
 Arany idöket él annak közepette,
 'S Többnyire míg töle félhetne, elvitte.
 Az egész Világnak nagyobb része ilyen:
 A' jó, és rossz hanghoz éppenn érzéketlen.
 Hallja ugyan mástól 's utánna pengeti,
 Félre fordul, 's a' Bölcs panaszszát neveti.
 Söt, hát ha a' Bölcs is nem szól igazfágot!
 Panaszol; 's azonban csalja a' Világot.
 Vigyázz rá! a' míg van Király' kegyelmébe,
 Vagy rá hunyorító Tántzosné' kedvébe;
 Kinn látott erszénnye míg nem lapossodott,
 Feje sűrű vértől míg nem háborodott;
 Dolga a' míg megyen jó folyamatjába;
 Ifjúság, egészség vagyon divatjába:
 Addig jól van minden. Ha ellenben vakot,
 Vét koczkája: ekkor kezd látni rosszakot.
 Ekkor Bölts lesz; Világ gonoszokkal tele:
 Miért? mert megfordúlt a' szerentse szele.
 A' mikor tudnillik végtére belésült
 Reménségeibe, 's ráncz homlokára ült.
 Mikor minden ajtó előtte van zárva,
 'S Élte' véginn ugyan egy megvénült árva.

Ezekért kell-é hogy epeszszük magunkat?

Rofznak tartsuk, azzá vagy tegyük sorsunkat.

Jövel! hagyjuk menni Világot menttére,

Térjünk a' Bölcsesség' kedvesb ösvényére.

Melynek szelíd útja tellyes virágokkal,

Mejjéki kínálnak öröm pohárokkal.

Ez kötelességünk' szorós követése,

'S szívünknek sorsunkkal megelégedése.

Szerezzünk magunknak ezzel boldogságot,

Felejtsük a' többit's az egész Világot.

3.

J Á N O S' N A P J Á R A.

A' Grátziákhoz.

Mennyei bölcs Vezérei
A' jó íznek 's szépségnek,

Szárnyas kised Istenei

A' kellemetességnek!

Kik halandók' munkájába

Rejtetek méltóságot,

'S Rövid Éltek' párájába

Örökkévalóságot.

Kiknek gyenge szárnyatokonn

Istenek Lakhelyekre,

Túl a' fekete partokon
 Emelkedtek Egekre.
 Emez boszszús Ákchillesnek,
 És a' dölfös Atridesnek,
 Haragjokat éneklő
 Mennyei nagy Versszerző;
 Emez annak szárnyánn járó
 De ötet meghaladott
 Mántua nemzette Máró;
 'S Elme Emlőjét szopott
 Násó; kit szerelem' Annya
 Maga két térdin nevelt,
 'S A' Kupidó' könnyű szárnya
 Annya mellé felemelt.
 Az Orlándó' dühösségét
 Ki elmével festette;
 Ki Paraditsom' vesztését
 Pompáson kesergette;
 Ki a' Csendesség' Ölébe
 Egy Király' nagy Lelkének,
 Új Éltet adott Fernéjbe,
 A' Negyedik Imréhnek;
 A' Gömöri Magyar Elme,
 Mely Pálmát nyert előttünk,
 Murányi Vénus' szerelme,
 Kit még imádtat köztünk;
 'S Más nagy Elmék, kik azután
 A' Ti vezérléstekbe

Ezek ditsőséges nyománn;
Ültek Hír' Név' Székébe.
Ti Mennyei Vezérei
A' jó íznek 's szépségnek.
Kisded szárnyas Istenei,
A' kellemetességnek!
Még ma is a' szép Elmének,
Jóltévő Táplálóji.
'S azok közt Gróf Feketének
Hűséges Szolgáloji!
Meggvagon az ő Világa,
A' Ti kegyelmetekből.
Meg lesz halhatatlansága,
Már bizonyos Jelekből.
Az új Elmék' mestersége
Viszi könnyű pennáját,
A' Régiek' kedvessége,
Édesíti nótáját,
Szókratesi bölcs szavára
Virradnak az Éjjelek,
És érzékeny víg lantjára
Mozdúlnak a' kő Szívek,
Kék Duna' Szűz Leányai
Hagyják folyó Házakat,
Mikor lantja szép hangjai
Esmértetik magokat;
Buda Fellegekkel játszó,
Tornyai meghajólnak,

Mikor, Szíveket olvasztó,
Énekei hallatnak;
A' Szent Gellér' oldalai
Százszor visszaekhözzák:
Duna' Tisza' négy partjai
Szelek' szárnyán hordozzák.
Ezeknek kis Öcsécskéje,
Követi két Nénjeit.
Maros-vize' Szűzecskéje
Kettőzi örömeit.
Felvészi jobb-jobb Barátját,
Ki köztök íz' Barátja.
És megtölti víg pohárát,
Mely áldozat' pohára;
És a' midőnn a' jó kedvet,
A' Nektárból meríti,
Csak nádszálból kötözgetett
Sípján szavát pendíti:
Szép Elme' Szűz Leányai
Éltessétek Feketét:
Jövő Százok' száz Sorai,
Tartsátok fenn nagy Nevét!

4.

Az Ősz.

A' Zefir' könnyű szárnyai
Tavaszt csak minap hozák,
'S Az Ősz' híves harmatjai,
Tollaitól már fosztják.
Lassan-lassan meg kezd hűlni
A' tenyésző Természet
És meghűlt helyébe ülni,
Az altató Enyészet.
Nappalnak fényes Királyja!
Ne siess oly' sebesenn;
Nem kevésbé megtalálja,
Lovad Jászlát tsendesenn.
Minket ha Mája fijának
Megsújt arany veszszeje,
Az árnyékok országának,
Bézár hamvas Mezeje
Nem virít ki többé telünk
Zefirek' Szellőire
Nem mozdúl meg többé Szívünk
Szerelem' tüzeire!

5.

Piros Tojás.

TEkintsd meg a' piros tojást,
 Melyet Húsvét megfestett.
 'S Betsüld meg a' régi szokást;
 Mert beléje titkot tett:
 Azt az Úri szép piros színt,
 Színe ugyan dicséri;
 De példázol bizonyos kint,
 Mely a' Virtust kíséri:
 Mert ez álnok Világ Jóknak,
 Megpróbálja Hiteket;
 Felfeszítti, 's Árnyékoknak,
 Akkor szentel innepet!

6.

Húsvét.

ÉBreszti a' nap a' Természetet,
 Szóllítja elé a' Kikeletet,
 Ólvad fázékony Télnek lágy gyapja,
 Nevet vidámonn az öröm' napja.

Gyűjtja Kikelet aludt tüzeit,
Töltsi Lélekkel Hóltak' ereit,
'S Sebess óráit míg perczegteti,
Élőkkel egymást ölelgetteti.
Múltságokra nyílik a' zárt szív,
Nem esmért párhoz hódolt új pár hív;
Keresi minden ő magát másba,
Két Lelket összeönt egy tojásba;
'S Ebből a' velle terhesült hajból,
Új Világot hoz elé nem vóltból;
És a' Föld' színét felékesíti,
'S Élők' sergével megnépesíti.
Így az Húsvétal Élet újra kél,
De az ő tűzét nemzette a' Tél.
Mert ha szikrájít kívül óltotta,
Szívébenn annál inkább gyújtotta.
A' hideg szüli a' lágy-meleget,
És a' fagyos Tél a' Kikeletet,
Ez a' Világnak viszontagsága,
Szerencse, hogy nincs állandósága!
Ha ma vakot vét, várj az új napra,
Hólnap fordul más oldalán hatra.
Hólnap; mert elhidd! hogy fordul sarkant
Oly' hamar, a' mint mához hólnap van:
Mert bár nehéz Böjt' békőszöntése,
Elől, 's kísértet hízeltkedése;
Azután mikor azt mondja: csudál,
Akkor is álnok szívvel csak próbál;

Virtusod' veti újjabb rostára,
 Annál hamarább hogy érj torára;
 Majd Barátid közt az egyik elad,
 A' többi elhagy, némely megtagad.
 De kísértetid' felső pontjára
 Mikor jutsz, 's felhágysz a' szégyenfára:
 Onnan hajnalát a' fordulásnak,
 Már láthadd jövő feltámadásnak;
 És alig jött el Húsvét' Reggele,
 Elszakadt immár Halál' kötele.
 De meg kell elébb járnod poklokat,
 Le kell nyelned az öröm kortyokat;
 Ama' nagy Lelkek' díszes Rendébe,
 Így hágsz dicsőség' bódog Egébe.
 A' diadalmas Hír' Név' szekerénn,
 Ha általúsztal Khoczyt Tengerénn!

7. *V.S.G. 1876*

Gondolat Klamer Schmidt után.

Bóldog az! a' ki él ezenn a' Világonn,
 Mint az érzéketlen kő, nem csak hogy va-
 gyon.
 Ez az érzéketlen kőnek az ő sorsa,
 A' Földnek, 's mi ebbenn nékiek sorsossa.
 A' drága Gyémánt is bár játszó tüzébe,
 Kevélyenn ül eme' Nagy Czárné Fülébe,

'S Ott háromszáz külömb meghódolt Népeknek,
Iszsza hízelkedő hangját Énekeknek,
'S Midőnn alabástrom nyakánn ragyogtatja
Tüzét, velle együtt magát imádtatja;
Az a' drága Gyémánt! az is csak csupa kő,
Nem él, hanem csak van; mint akármely
rosz kő.

A' plánta a' kőnél nemesb valamivel,
Mert mintegy lehellik az Élet' lelkivel,
De csak magát tartja 's nemét, virágozik;
Szaporít, zöldellik, nagyra kiágozik.
A' Tulipánt, melyet a' szép Tavasz ruház,
És a' Ró'sa, melyet az öröm koronáz.
Ama' Szekfü, mely ül a' Szüz' kebelébe,
'S Onnan Völegénnek játszodoz szemébe;
Az Uri Jazmínnak, sárga Violának,
'S Eme' jó illatú törpe Rezedának
Hízelkedő lelke; mely velem itatja
A' gyönyörűséget; 's ezer ábrázatja.
Flora Háznépének; mind ezek szegények
Vagynak, szaporítanak, nőnek: de nem élnek;
Még ama' Mezőknek kebelébenn termő
Engem' ne felejts is, csak szaporít, és nő.
Mint a' te két ékes szemed' dicsősége,
Olyan kellemetes az ő szép kéksége!

De ha leszakasztod, és tészed szívedhez,
 A' mely olyan igaz tűzzel ég Hívedhez;
 Elhervad; 's az, a' mi lett volna a' lelke:
 Az az elevenység kirepült belőlle.

Sokkal nemesbb ennél egy Állatnak sorsa:
 De ezt is más csak egy Genova lakossa
 Nem irígyelheti. Azonkívül hogy nő,
 'S Párasúl: mozog is; nem mint a' Plánta's kő.
 Érzi a' szomjúság' 's éhség' szükségait,
 Viseli a' harag' 's szerelem' tüzeit;
 A' vad a' szelídre tör, és leselkedik;
 A' szelíd szót fogad, játszik, hízelkedik:
 De miért van mind ez? hanem az hasáért
 Van, él, mozog; de csak tulajdon magáért.
 Hogy légyen ő; maga nemét szaporítsa;
 A' más Állatokét pedig elpusztítsa.
 Nem lehet erről is azért más ítélet:
 Hanem, hogy Élete csak létel; nem Élet.
 Az *Ember* ezeknél minnyájan nemesebb,
 Mennyivel nálloknál szebb, jobb, értelmesebb.
 Mert osztályos részit a' midőn kivette,
 A' mérőt, úgy szólván, félre billentette.
 'S Így részibe ment egy tündér boszorkányság,
 Melyel magát, 's mást is csalja, az okosság.
 Ezzel közte, 's azok között a' külömbség
 Akkora lett: mint a' földhöz a' magas Ég.

Csak nem Isten, kinek viseli formáját,
 A' mikor követi okosság' fáklyáját;
 Ura a' föld' hátán minden Állatoknak,
 Levegőég', száraz', vízben lakozóknak;
 A' Kárpáth' Hegyei kevély Czédruossal,
 Czethal, és Elefánt roppant csudáival;
 A' penészből termő kicsiny füvecskéig,
 'S Annak bogarában lévő nyüvecskéig.
 Melyet hogy meg tudjon minémű? mondani:
 Két három ezerszer kell nagyobbítani.
 Feláll egy széllel tölt selyem hajócskába,
 Felrepül menykövek', szelek' országába;
 Az Ég' Királynéját köszönti meszszeről,
 'S csúfolja a' földet nagy kicsinységéről.
 Kiterjed hatalma a' föld' két sarkára,
 'S A' mi nagyobb önnön tulajdon magára.

De él-é ez? Ritkán még ez is: csak lehell
 Míg gyermek; és ha megaggúlt, csak pihécsell,
 Mikor lankadt testét élesztvén nyúgoszik,
 Élte' fele részén nem él, csak aluszik:
 Más felén ha élni akar, gondolkozik,
 Töri fejét, éjjel és napot dolgozik;
 Vagy mint nagyobb része szokott cselekedni,
 Nem él semmiért is; nem tud, hanem enni.
 Mint vessző' hegyére a' Gyermek sárt csinál,
 'S Czél nélkül a' Varjú, 's Csóka utánn hajgál:

Úgy tölti idejét, Célja nintsen sohol.

E' nem él ; hogy élne az , a' ki nem gondol?

Ki él azért ? állj meg : egy kisség nyúgodjunk,

Ne hogy az Életről szólván, csak álmodjunk.

Mert ki soká élsz is, nem élsz nagyobbára:

Hanem csak készülgetsz élni valahára.

Míg lábaid alól egyszer a' Szőnyeget,

Kirántják, 's elvégzed a' képzelt Életet;

És elébb elveszted annak reménységét,

Mintsem megkóstoltad volna édességét.

Az Ember' elméje egyik mint a' másik;

A' míg él : egy képzelt bódogságra vásik;

Hajtja egymás után a' szép árnyékokat,

Levegőbenn épít szebbnél szebb Tornynyokat.

Széle hossza nincsen kívánságainak,

Ébredten is rabja álmodozásinak.

Jól van állapotja! vágyik annál jobbra,

Szerentséje kitsiny! pótzkolja nagyobbra:

Nincs kívánságinak eleje 's végzete,

Bé nem végzett egyet ; ott a' más kezdete ;

Bódogsága csak a' Bódogság' árnyéka,

'S Élete változó szerentse játéka:

Ne hiddj egyiknek is, míg a' Társát szánnya,

Megvan nékie is a' maga bálvánnya!

Mikor eljő ama Pósta: kap kétfelé;

'S mintegy nyakon kötve, úgy viszik egy felé!

Ki él, azért ismét azt merem kérdeni?

Ki tudja e' kényes kérdést megfejteni.

Én okosb 's együgyűbb ezután lehetek.

De most ennél többre éppen nem mehetek.
Hogy csak az él, a' ki azzal a' mint 's hogy él,
Meg elégszik; többre nem vágyik, és nem
fél.

8.

ARANY IDŐ.

*Felséges II-dik Jó'sefnek az 1781-benn lett
meghódolás alkalmatosságával.*

Béméne Dicsőség' fényes kebelébe,
Ülvén Győzedelem arany szekérébe,
A' Nagy Therézia! kíséré pompával
A' Mennyei Sereg a' Szentek' Karjával.
Soha Anya Aszszonyt ennél jobbat nem szült,
Se Kegyesb 's jobb Király kormány mellé
nem ült.

Jer azért sivatag Népek' szomszédjába,
Kösziklás Havasok' erdős árnyékába
Rejtezett arannyal folyó gazdag érrel,
Márs Nemes tüzetől hevült Vitéz vérrel.
Híres Neves Erdély! kinek hív szíveddel,
Már rég' meghódoltál, hódolj ma Hiteddel.

A' Hívség' Óltára várja Tömjénedet,
 Ártatlan kezekkel gyújtsd tiszta tüzedet.
 A' Bóldogság' Egénn ma napod' sugára
 Felérkezett Dele közép abroncsára.

Te pedig Emberi Nemzet' dicsősége,
 Híveid' 's a' széles Világ' Reménysége,
 Kire a' múlt bámúl sírjának verméből,
 'S A' jövőndő nevet póla kötőjéből,
 JÓ'SEF! születésed' leg-első jutalmát,
 Vedd el örökségül e' föld' birodalmát.
 Azután éleszd meg Híveid' szíveket,
 Mossad öröm könyvek' árjával szemeket.
 Kívül légy a' szomszéd koronák' Birája,
 Honn az igazságnak eleven példája.
 Ítéld el a' kardra költ nemzetek' baját,
 Zárd bé a' véres Márs' Temploma' ajtaját.
 Vesd a' méjj Tengerbe az inség' kulcsait,
 Nyisd ki a' Bóldogság' gyepesült útjait.
 A' Bóvség' Istene tele kosárokkal,
 Hincse köztünk künn benn áldását marokkal.
 Kalász paplannyával terítse mezőnket,
 És must' tömlőivel aggassa szőlőnket.
 Töltse bé elepedt torkát az éhségnek,
 Törje el pálczáját az aczél szükségnek.

A' szelek esküdvén Neved' hűségére,
 A' jajt, és kárt vigyék ellenség' földére.
 A' sáskák' felleget sivatag pusztákra,
 A' jegek' haragját a' tar kösziklákra.
 A' Nílus' lakossa élte gonosz férgét,
 A' könnyörületlen Mirigy-halál' mérgét,
 Ama' Fő Orvos szem, mely Eg' bóltján sétáll,
 'S Életünk' szent tűzét őrizgetvénn őrt áll,
 Őlje meg! tiltsa el az óltalom' karja,
 Hogy életünk' vékony erét el ne marja;
 Mint a' reggel 's estve harmatja' gyöngyébenn,
 'S Nap' arany sugári bársony' Tengerébenn
 Kendőzött szép Ró'sa, a' Mezők Királyja,
 Gyönyörűségekkel a' szemet kínálja:
 Légyen az egészség olyan. A' Ró'sákat,
 Mint ez az illatos sárga violákat,
 Győzze meg étellel mosolygó színébenn
 Vassal vetekedő kemény erejébenn.
 Hódoljon meg az új Hant a' gyenge Lennek,
 Az ártatlan Ifjú ujj a' pereszlennek.
 A' Gyapju a' gyors Kéz' dajkálkodásának,
 A' Fő a' Mesterség' bölcs oktatásának.
 A' Műv, 's Kereskedés' ezüst Csatornáji,
 Mint a' gazdag Péru termékeny Bányáji;
 A' külső aranyat hajtsák Országidba,
 Hegyeink' kincseit tartsák Tárházidba.
 Öltöztessék fel a' Várost Palotákkal,
 A' Szép-Nemet tövel és selyem-ruhákkal.

Borítsák a' Műhely-Padokat sok néppel,
 A' szalmás Házoknak fedelét cseréppel.
 A' fátlan mezőség' hegye kopaszfágát,
 Termékeny mezeje tágos pusztaságát
 Szederj, Eper, Gyümölcs, és Fűzfák' zöldsege,
 Télbenn Vesta, Nyá bann árnyék' hűvessége,
 Szelidítsék; mint az Égek' Csillagokkal:
 Csürei fényljenek gyakor asztagokkal.
 A' ritka mészkövénn vert pádimentumát,
 'S Másfelől a' meszes szép alabástromát;
 A' töltött utaknak megsánczolt öbleit;
 Erdőknek mezőknek elrejtett völgyeit;
 Fedje bé szárnyával a' csendes bátorság,
 Ne tartsa rebegve az oroz latorság.
 Űljön az igazság Themis' Templomába;
 Törvény méltósága fejez palástjába;
 Vigyázó szemeit serpenyőjénn tartsa,
 Füleit özvegynék, árvának lehajtsa.
 A' Mester hamisság serény száz kezeit,
 Melyekkel pokállya háló-köteleit,
 Hogy az igazságot vethesse rabságra:
 Kötözze meg, 's tegye örökös fogságra:
 Az Igazság' csendes ülébennn aluvó,
 'S A' Bátorság' gyenge pijhéjinn nyugovó
 Békesség, terjeszse a' földnek színére
 Aranyas tollai' sugárit meszszeré.
 A' Tavasz virágját nyári gyümölcsökkel,
 A' meddő Házokat áldja meg bölcsökkel;

A' késő Reménység tojási fészkekbenn,
 'S A' Tudományoknak szentelt műhelyekbenn,
 Nyüsögjenek mint Raj Anya kosarábann,
 'S Mint a' sűrű Csillag Fiak Táj útjábann.
 A' kegyesség' teje táplálja szájakat,
 A' szemérem' színe fesse orcájokat;
 'S Mikor majdon a' szent Házasság bogjába,
 Jobb-kezek' ajánlják szívek' zálogjába:
 Az igaz szeretet arany láncz-szemekkel,
 Kösse össze őket tiszta Hímenekkel.
 A' Dengezics' 's Irnak Vitéz szakadvánnya,
 'S Az Álmos' seregi nemes Maradvánnya,
 A' Jövevény Hermány Atyafi népével,
 Éljen mint Hites-Társ él hív Hitessével.
 A' mely lánczot köztök az Egyesség füze,
 Azt el ne olvaszsza az Irigység' tüze.

Vitéz új Jásonid Neved' Méltóságát,
 És a' szőke Duna martya gazdagságát,
 A' Felházú Gallyák' rebegő tornyainn
 Szerencsés széllel tölt vitorlák' tollainn;
 Vigyék félénk Jáppon' záros Rév-partjáig,
 'S Orjásos Magellán keskeny szorossáig.
 És a' Világ' győző Átilla' fíjait
 Mint fejér Albion' bűvár lakossait,

Haragos Neptunus' habjainn úszkálni,
 Ne győzze a' Világ bámúlva csudálni.
 A' Kárpáth' aranyos oldala vizei,
 Két Szamos, és Maros megnyergelt erei;
 A' szárnyatlan 's apróbb szál Hajó sereget,
 Hajtsák mint szél hajtja a' sűrű felleget;
 'S Nyögve tegyék által a' Duna vállára,
 És ez a' fekete Tenger' sík hátára.
 A' hol a' vén Hajós a' Tenger' mellyékit,
 Érvén 's gyilkos Várna szomorú vidékit,
 Orczáján essőző könyvek' záporával,
 Egeket szaggató keserves Nótával,
 Áldozzék a' Vitéz László szent Hamvának,
 'S Az elhúllott jámbor Vitézek' Porának.
 Kiknek Oroszlányi Nemes bátorsággal,
 Megvívann a' dühös fene pogánysággal,
 A' nyert győzedelem' Pálmája' Levele,
 Nem várt történettel lön szemek' fedele.
 Ott az a' Sírhalom Határ Halma! kelj fel,
 'S Azt a' szégyent a' Szent Koronáról vedd el;
 Ki megérdemletted annak Méltóságát,
 Ne hadd Dicsősége' ilyen csonkaságát!
 Az a' nap, mely egyik végit felköltével,
 Látja Hatalmodnak, késő lementével
 Így érje más végét: így légyen két széle,
 Az Eufrat' feje, 's Kordeliér' éle.

Császári 's Királyi Páltzád' Dicsősége,
Szentelt Vitézeid' bátor merészfége,
Ellenségid' Jármód alá hódoltatván,
'S Hív Néped' óltalmod' karján megnyug-
tatván,
A' Sisak, Tör, Pántzér, Kard, szántóvasakká,
A' fűzet okádó apró szer ásókká;
Az öreg pediglen öröm eszközökké,
Változzék, 's csak arra szolgáljon örökké.
Amaz Arany-idő jöjjön el végtére,
Neved' halhatatlan emlékezetére;
A' mely elfáradni nem tudó Szárnyakonn,
Repüljön a' jövő számtalan Százakonn;
'S Mint nő a' víz, míg jut Tenger' kék vizéig,
Úgy nőjjön a' meddig ér Világ' végéig!

Hogy a' kerek Földet a' jó Menny alkotta,
'S Az Erő azt járma alá hódoltatta,
Azoltától-fogva vár egy Uralkodót,
Ember-Társá' szegény sorsánn szánakodót;
Ötvennyólczszáz elmúlt, és még is mind várja,
Ereit a' kinek Emberi vér járja;
Ki Udvara' 's maga' hasznát úgy dolgozza,
Hogy azzal Népének kárát ne okozza.
A' ki egy Emberbenn az Embert becsülje,
'S Ennek igazságit sérteni kerülje;

A' kinek népei 's Országi Törvényye;
 Légyen gondolati, 's Élete ösvénnyé.
 Ilyet várunk benned Egek' Ajándéka,
 Jó Ferencz, Nagy Theréz' Nagy jó Maradéka!
 Ne únd meg e' rossz föld' érdemetlenségét,
 Győzd meg a' fekete gond' kedvetlenségét.
 A' Te munkád a' Rosz' kezét megkötözni,
 Terhét Herkulcsi vállokkal meggyőzni.
 Maradj meg mi köztünk számos Esztendőig,
 Élven, 's Uralkodván Nestori időig!
 Vedd el néked szentelt tiszta Hűségünket,
 Töltsd bé erántad vett nagy Reménységünket;
 Mutasd meg hogy a' föld ha sokáig készült,
 Végre Személyedbenn oly' Uralkodót szült:
 Ki midőnn a' Kormányt újjaira vészi,
 Fejébe a' Virtus' Koronáját teszi!

A' Jó Hír megfűván hangos Trombitáját,
 Erdély hét Halmainn így végzé nótáját.
 És azután kelvén csattogó szárnyára,
 Kirepüle a' Föld' végső Határára.

Neve Dicsőségét itt gyökereztette
 Hűséggel meghódolt Hívei' szívébe;
 Ragyogó tetejét Egekbe rejtette;
 Örökkévalóság' kellős közepébe.

Így rejti a' cserfa tövit föld' gyomrába:
És kevély tetejét felhők' árnyékába!

9.

Egy Jó Ifjú Ferencz' Napjára.

V Etve változások alá,
Sok változások alá!
Vagyon Ferencz e' Világ.
 Hiu Egek' feneketlen,
Ezer örvényeikbenn,
A' felettünk és alattunk
Úszkáló roppant Testeknek,
'S Ragyogó tűz Tengereknek
Nyílt 's titkos kebeleikbenn,
'S Kebeleeknek rétegeikbenn,
Jobbra balra körülöttünk
Változások alá vetve
Vagyon az egész Világ!
 Bölcs', és Bolond' bölcsőjéből
Esméretlen ösvényénn
Az Élet' új mezejének,
Mikor indulni siet:
Vak természet' ösztönéből
Se meg nem áll, se nyugszik;

Miként fáradt nap estvére ,
Sírja vermére siet.

Életednek köz pontjai ,
Csak a' változásoknak
Tetszetesebb nyomai ;
Melyeket vésett szívedbe ,
Metszőkése Időnek ,

Ezekenn túl elébb hátrább ,
Majd ha a' vég' pontra jutsz :
Ott eme' könnyörületlen ,
Vámos-Legény a' kegyetlen ,
Irgalmatlan körmeivel
Levetkeztet és megfoszt.
Az örökkévalóságba
Nem visz semmit magaddal ,
Csak eme' kisdéd részetskét ,
Melyet tisztán 's ártatlanul
Onnann elébb vettél vólt ;
E' tér Eredetéhez.

De a' kedvesb semmiségek ,
Éltednek Bálványai ,
Elébb hátrább elbúcsúznak ,
'S Más Gazdához szegődnek :
Vagy megtérnek nemekhez ;
'S Mint méjj Tengerbenn a' csepp víz ,
Vagynak , de elmerülve
A' nincsenek száma közt,

Így az Élet' Játéknéző-

Színe tündér piatzánn

A' Van, hogy van mindjárt siet,

'S Jön helyébe a' nem vólt.

Ez is mindjárt, hogy vólt tűnik;

'S Tűnt' nyománn jó új nem vólt.

Minden a' nagy Természetbenn

Játszik egymás' kezére,

'S Játszodtatik Játszodva.

Mint Te Ferencz a' Széllaptát

Kivered, 's ha sors hozza,

Más vervén Te kapdosod,

'S Ketten játszodtak azt véled:

És a' Lapta is veletek,

Nem kevésbé játszodik.

Nagy és kicsiny kerékbe jár,

Hajtja egymást meg nem áll;

Eléjő mint Egész és Nagy

'S Apróbb közt pompát csinál.

De majd mint rész más egészszbenn,

Meg se látszik; vagy el tűnt.

Az a' Nemzet a' mely hajdann,

Az a' fényes Magyar Nemzet!

Oly' híres vólt Árpádbann;

Szent István László nagy Lajos,

'S Hunyadiak Százakbann;

Az a' Ditső Magyar Nemzet

Mire jutott? Hol vagyon?

Nevét is csak nem vesztette,
 Más Nemzetek hágtak fel.
 Te szép Magyar! le szállottál;
 Nem Sírodba de közel.

Az a' szép nagy hírű Ország,
 A' Magyar Nép' Országa,
 Ma is meg van; nagyon pedig
 Leg-nagyobb virágjábann;
 A' Békesség Karjai közt,
 Száz Esztendőktől fogva,
 Nyugodalom' Párnájánn'
 Boldogságai Egének,
 A' Felséges Ház alatt
 Abroncsa közép Pontján.

Eme bölcs nagy Hérósoknak,
 Híres fenyülő Idejek,
 A' máival egybenn vetve,
 FERENCZ arany idejével
 Ehezképpest csak éjjel;
 Vas idő vólt: Ez arany.

Óltárainak Szentsége,
 Templomainak fénye
 Törvényyinek Méltósága,
 Ősi telyes Szabadsága,
 Megvan nagynak Kicsinynek.

Várossai tündöklenek,
 Házokkal, és bőv Néppel;
 Kit selyem ruha fedez,

A' munka bővségbenn tart,
'S Társalkodás palléroz
Bátorsági készültek,
Itt hasznos, ott pompás Kertek,
Városokonn falukonn,
Egymással vetélkednek.

Baromtartást, Kereskedést,
Mind vízenn mind szárazonn,
Töltött utak Csatornák,
Régibb Időkhözképest
Tartják nagy virágjábann;
Pénz, Kézi műv, 's a' Tudomány,
Kivált külső Nyelv Tudomány,
Leg-nagyobb divatjábann.

Magyarbann ugyan megakad,
De hozzá jó egy idegen,
Vagy ahoz megy: annak nyelvén,
Fogadja és köszönti.

Urával az Ura Nyelvén,
Szolgájával Szolgájáén,
Szebbnél szebbenn udvarisonn,
Ékesenn tud szóllani,
'S A' magáén megakad.

Ama dicső Nagy Nemzetek,
Német, Anglus, Francia,
Nem így! nyelv bölcseségébenn,
Nem léptek ily' tetőre;
Ki-ki csak az ő magáét,

Írja szólja miveli;
A' Nyelv' bölcsességébenn
Magyar őket meggyőzi.

Eme Felséges Tanácsot,
'S A' Bölcseknek füleket
Ki arany lánczra fűzed,
Győzedelmes nyelvű Pitt!
Hogy vagyon, hogy nem szégyenled,
Menydörgő Beszédidet,
Ánglus nyelvonn tartani?
Az Anyai nyelvedenn;
Melyenn a' Londoni hitván
Kúfárné, 's hajós beszéll,
Mikor a' nagy Oczeánnak
Birodalma forog fenn,
És azt kell védelmezni.

Te 's a' Német, és Franczia,
Régi Pogány Róma' Jármát;
És kegyetlen rabságának,
Czímeresebb bilincsét,
Melyet az ő Maradéka,
'S Új Róma is megvetett;
Róllatok 's maradéktokról
Már régolta lerázzván,
'S Magatokat nem mint foltot;
Hanem mint egy álló Testet,
Egy nemzeti igaz testbe,
Egy Egészbe formálván,

Eleitek' dicsősségit
Tartjátok fenn Elmével
'S Nemzetetek' Nyelvével,
Azonn folynak a' Tanácsok,
A' nagy böles Tanácskozások;
Azonn a' szép Mesterségek
És a' méjj Tudományok.

Mert mint Elmének, a' szép, szín;
És hang egyeztetésébenn,
Minden Mesterségekben:
Úgy az Észnek a' Beszédbenn,
Igaz mérője a' Nyelv;
De Anyai született Nyelv.

Ha mindjárt tulajdonává,
Tenné Elméd, 's megtanúlnád,
Azt a' mit Kléánt tudott;
Vagy mit tud Kánt, ha tudnád is:
Még e' csak História;
Itt az Ész, 's Nyelv kurtánn jó;
Mert e' csak História.

Nem magad' 's Eszed' munkája,
Csak más után tanúlad;
Két Nyelv a' mint öszvefért,
Más Nyelvből fordítottad.

De magad egy gondolatot
Ha feltalálsz, vagy megfogsz,
És értelmét fejtegetvénn,
Találsz meg újabbakat:

Ekkor ne félj! a' mit szültél
Tudsz nevet adni néki,
És ki tudod mondani;
Mert tiéd a' gondolat.

Elmédet szélesítgetvén,
Így szaporítod nyelvedet;
És nyelvedet fényesgetvén,
Így adja ez majd idővel
Az Hírt, nevet, fényességet,
Pallérozás 's Elme által;
Melyet elébb Kölcsönn vett vólt
Által ezer nyereséggel,
Az hozzá hív Nemzetnek.

Német, Ánglus, és Francia
Tudományok', Mesterségek'
Lelkét, és a' Nemzet' nyelvét
Nagy bölcsenn így párosítván,
'S Mint egy Köz-Jó' két részeit,
Öszvekötvén egy Egészbe;
Életet adván a' nyelvnek,
Rugót adnak az Elmének,
'S Így hágtatják Nemzeteknek
Fel Egekig Híreket.

De eme' sok nyelvet tudó,
És jól egyikkel se bíró,
Magáét más minden derék
Nemzetek jó példájának
Viszszájára nem becsüllő

Fényes Nemzet, ha szép nyelvét
Megtekintem oda vagyon!
Hol a' Magyar ha kérdem?
Azt mondja: hogy Nincs vagyon!
A' midőnn más sok nyelvekkel
Azok közt a' nemesbekkel
Esméretes, és büszke:
Magáéval esméretlen;
'S Azt tartja hogy nem szégyen.
Miként szokás némelyeknél
Hogy Házakonn Kül mindennél
Honn, 's jól vagynak: csak honnyokbann,
Sem honn, se jól nincsenek.

Ennek a' szép dicsőséges,
Bóldog Magyar Nemzetnek,
A' Felének 's a' szépének
Szóllj magyarul, nincs füle:
Felelni kell nincs nyelve.
Ha Anyai nyelvet keressz;
Süket is, és Néma is.
Két egész Magyar Hazábann,
Az Haza Kebelébenn,
Három Német Újság-Író;
Mindenik jó, 's meg élhet:
De Magyar még egy sincsen;
Nem is meri próbálni.
Egy Játék-Szín alig áll:
Hogy fenn állhasson sétáll.

Csak nem fele a' Nemzetnek,
 A' Szép-Nem, és a' Fő-Rend,
 Néhány Jó Hazafi között.
 A' több Számról ítélvén,
 'S A' Tudós a' nyereségért,
 Megvetette maga nyelvét,
 'S Attól mintegy elpártolt.

Nem elpártolt; engedjen meg!
 Azt se mondom elszakadt:
 De ólvad, vagy elólvadt.

Dítsérete, 's kevélysége
 A' Magyarinak méltánn az:
 A' Pólgári Társaságban
 Hogy leg-hívebb, 's nemesb Tag.
 Ebbenn az Hűségnek Lelke;
 Őtet a' szent Koronához,
 Leg-erősb lántz-szemekkel,
 Egyességbe egybeköti.
 Itt leg-hívebb: nincsen nála,
 Egy is jobb Hazafia;
 Királlyáért Hazájáért,
 Kész életét adnia!

De ez nagy, és szent Pólgári
 Testbenn, melybenn ő elsőbb;
 'S Oly' fényes, hogy a' többi;
 A' munkás Tóth, és Oláh,
 Földünk' és Lakossai,
 A' Jövevény elmés Német,

Vitéz Horváth, 's Rácz Nemzet,
Pólgári Test' egyességbenn
Mind ő róla hívatnak,
'S Magyaroknak mondatnak.

Ebbenn a' nagy Testbenn mondok,
Midőn Tóth, Német, Horvát, Rácz,
Ki-ki Nyelve' fényével is,
Mint Nemzeti Czímerével,
Nemzete' díszét, létit;
A' Tudóssa pennájával,
A' Fő Rend Áldozatival,
Igyekeznek fenn tartani,
Jobbann mint sem valaha:
Az a' Vitéz Magyar Nemzet,
Az Árpád' Maradéká;
Eleiről reá szállott
Nagy szívvel magát felejt;
Vigyáz csak a' Köz-Jóra.

Nemzetére mint Nemzetre;
És mint emez egész Testbenn,
Csak egy különös részre,
Ügyelni is restelli.

Ez a' Nemzet hajdanábann
A' Fegyvernek élitől,
És a' Pogány vad Nemzetek'
Lánczára fűzettetvén
Fogyott; most ólvad magábann,
'S Magára nézt enyészik.

Ha így megyen szüntelenül,
Majd oda lesz lassann-lassann,
Észre vehetetlenül!

E' vólt számos régi Nemesb
Nemzeteknek is sorsa;
Kik tudnillik pallérozttabb
Nemzetekkel történetből,
Törvény szerént, vagy szükségből,
Egybe vóltak köttetve;
Ha benne is jó tűz vólt;
Vagy elszenderítette,
Békesség' csendes álma.

Mert Jóknál rosszszabbak lenni,
Virtusbann utólsók lenni,
A' midőn nem akartak;
A' Becsület' grádicsainn
Elébb egybe-elegyedtek;
Majdon öszveólvadtak.

És ez történt a' leg-nemesb
Nemzetekkel, 's a' Nemzetbenn,
Annak érzékenyb részével;
Kiknek köztök mennél tüzesb,
Vólt erekbenn a' Virtus.

A' leg-jobbak tüzesebbek,
Virtus gyepes két oldalánn,
Mások' Társaságábann,
Azt vélvén, hogy felyebb mennek;
Velek a' Dícséret felett

Nemesül vetélkedvén:
Azok' nyománn Véreiktől
Mintegy eltévelyedtek,
'S Elválnán félre mentek.
És mint Juh, le a' völgybe,
Múlt feledékenységének
Mord árnyékai közé,
Többi őket követte.

A' kikbenn e' szép tűz nem vólt,
Azok árvánn a' Nagyoktól
Elhagyatván megmaradtak;
Eleven Példák Hazánkban,
Sok hajdoni nagy Nemzetek;
Jövevények most földünkön,
Némely része szemetek.

Így száll alá a' kevély Hegy,
A' Méltóság' Egéből,
Duna' habja vésdegelvén
Tövit, mivel oktalan,
Nem köt gátot ellene.

Egy Pólgári Társaságot
Tart fenn maga Törvénye:
Egy Nemzetet a' Nyelve.

Rosz Hazafi Hazafinak,
Ki Törvényét megszegi:
Kicsiny Magyar az Magyarnak;
A' ki Nyelvét megveti.

Anyai nyelv, a' mint hívják;
 A' Magyar a' Nemzetbenn;
 És szemérem, ha az Anyák
 Esdeklenek Fiakhoz;
 Jó erkölcsű, és jól nevelt
 Fiakhoz a' jó Anyák.
 Bozoki szépen gondoltál,
 Felségesenn is szóllottál,
 És ez ellen vétettél.

De fordúlhat nem későre,
 Felderülhet jövődre,
 A' Magyar nyelv' szép napja:
 Most sincs telyes homálybann!

Mint az Idő mérő csőbenn,
 A' kéneső alá, 's felhág,
 Egy ponthoz nem köttetik:
 Így a' módi, és a' szokás,
 És a' Nevelés' módja,
 Most balra, majd jobb oldalra
 Fordúlni igyekezik;
 És szünetlen változik.

Vagyon egy két Nemes szikra
 Még a' Magyar jó Vérébenn;
 A' mely Magyar tűztől gyúl,
 És azzal tisztánn lángol.
 Egynéhány jó Magyar Fi;
 Ki mikor a' pallérozás'
 Csapangó keresztútjainn,

Más idegen szép Elmékkal,
A' Dicsőségnek fellengős
Tetejére siet fel:
Lépési közt Nemzetére,
'S A' mely hantról indúlt, arra
Figyelemmel vissza tekint,
Hogy útját meg ne vétse;
És megválva nehézkedik
Mint Éltének köz-pontjára,
Nemzetének javára;
'S Ennek jeles Dícséretét,
Más Nemzeteknek fényére
Igyekezvénn felemelni,
A' Jövőnek ágyot vét.

A' csak minap élt Battyáni
Most Teleki, és Szécsényi,
És Festetics Ilyenek,
A' nagy Lelkű Magyar szívű
Mai igaz Hérosok!
'S Például elől mennek.

Velek emez Dícséretet,
És Borostyánt nyert Elmék:
Báróczi, Virág, Kazinczi,
Révai, Görög, Bacsányi,
'S A' több munkás Tudós Sereg,
Nagy sűrűenn, mint a' felleg.
Emez mai korcsosodott
Névvel Magyar Lelkek ellen.

És előre már ő benne
Fajúlt ártatlan nyom ellen,
Nemesül viaskodnak.

Jövő árvíz' eleibe
Kötvénn mintegy gátokat,
'S Nemzeti nyelvek' fényére
Készítgetvénn útokat.

Nincsen a' Múlt, nincsen a' Leszsz,
Csak a' kicsiny Van vagyon.
De ez három: Múlt, Leszsz, és Van,
Vezérlik az Életet,
'S Tésznek együtt kezet fogvann,
Bóldoggá egy Nemzetet.

Ezer változások között
Így, F e r e n c z ! ha ébrenn vagy,
És egy jó célra dolgozol,
Ez a' Munka, 's csak ez jó.

A' többi a' Természetnek
Csak gyermeki Játéka;
'S Az oly' munka ámbár dolog:
Nem emberi okos dolog;
Csak a' Játszi Természetnek
Dicséretlen Játéka.

10.

N É H A I

GRÓF TELEKI JÓSEF ÚRNAK,
A' Békés Vármegyei Adminisztrátorság'
alkalmatosságával.

Az ártatlan öröm' Kristály szín Cseppjei,
Mint Tavaszi kedves Harmatok' Gyöngyei;
Hol eddig Reménség, Félelem laktanak,
Orczámonn új öröm' árjaít ontanak.
Midönn a' Magyar szent Korona' sugára,
Jó's e f' Fejénn kihat Világ' határára.
Midönn Észak, Nyúgot, Dél, ez arany Főnek,
Tiszteletet tenni egymás után jőnek.
Midön Rend, Törvény, Hit, és Vérség' kötele,
Meggzúnt már lenni tör, 's gyűlölség' fedele.
Midönn Árnyék, 's Való, az Érdem' fontjára,
És ez helyheztetik Tisztesség' pólczára.
Midön vén Saturnus' Százát felelhetjük,
'S Az Augustusét nem írigyelhetjük.
'S Vége lévén ismét egy nagy Esztendőnek,
Megnyílnak kapui az Arany-Időnek.

Midőn Jó's e f ki azt újra megnyitotta,
 Kinek e' szerencsét a' jó Ég tartotta.
 Uralkodik. Egek! Igen változandó
 Szerencsénk' nagy Fénye lehessen állandó!
 De csoportos kedvem' a' jó Hír halmozza,
 Midőn Gróf Teleki' Nevét szárnyánn hozza.
 Kit Vitéz Elei' lakta ős Földébe,
 Az Érdem! tön újra Hazája' ölébe.
 Az Érdem a' melynek válasz köz kárpitja,
 Tisztesség' kapuját a' Jóknak megnyitja.
 És Nevek' függeszti Világ' példájára,
 Örök Emlékezet' Gyémánt oszlopára.
 Hol élnek a' régi Fő Urak' Nevei,
 És arany Betűkkel metszett Érdemei.
 Kik Találmányokkal, vagy jó Törvényekkel,
 'S Vérekkel jól tettek, a' múlt Nemzetekkel.
 Melyeket barlangból vittek kalibákba,
 És felöltöztettek Len, 's Gyapjú ruhákba.
 A' Makkot, vad Almát, rozs 's búza' fejével,
 Cserélték a' Nyirfa' vizét Szőlőjével.
 Dühös Tenger' hátát fenyővel nyergelték,
 A' déltzeg Csikónak fejét megfékelték.
 Az Óltárt, Gyermekek' Szüz', 's Jövevény' véréből,
 Az utat mentették kóborlók' törétől.
 A' szelídült Népet Városokba tötték,
 'S A' Törvény' Lánczával egy testbe kötötték.
 Kiket a' múlt Idő vak buzgóságába,
 Bétett az Istenek' familiájába;

És írt Emlékezet' eleven Könyvébe,
A' késő Nemzetek' érzékeny szívébe;
Hogy ezek egymásnak szájról szájra adgyák,
'S Fiúról fiúra örökségül hadgyák.
És légyenek a' Jók' serkentő óráji,
A' Roszszak' Ítéző, 's büntető Bíráji.
Ott él vad Eleink' dísze Anakhársis,
És az, a' kit követ az elszéledt Párs is,
A' ki ülő koho, 's korom közül költ fel,
'S lett Világ' csudája mendörgő nyelvével.
Ama' Babról híres, 's arany verseiről,
'S Nyelvet oskolázó hét Esztendeiről.
Vagy ki Törvényével Agis Hazájának,
Aszszonyait tette Férjfiak Annyának.
A' reszkető jámbor Nép' Törvény-Adója,
'S A' vas fejű Károly' meghódoltatója.
Görög, Deák, és vad Népek' száz példáji.
A' Virtus, szép, jó, nagy, és Érdem' Csudáji,
Kiknek az alacson cserép üldözése,
És az írigy bűrök' mérge köszönése.
Az Ellenség' kifent két élű szablyája,
'S Hitetlen Szerencse' elpártolt koczkája.
Nem engedvén párnánn hunni bé szemeket,
Annál is el meszszebb terjeszté Neveket.
Ott élnek a' Magyar Vér' remek munkáji,
A' Keresztyén Földnek óltalom Bástyáji.
Kik a' kopasz Kúnok' seregeit ölték,
'S Bath' Kán' sok ezerét kevesen hőjkölték.

A' nagy Zrinyi Miklós, a' kinek Menyköve,
 Szulimánra szégyent bűt, és Halált löve.
 Pálfi, Nádasdi, 's kik Átilla öttének
 Ellopott Váraért kopjákat törének.
 És azok, kik vérek' Várna környékébe,
 Vagy szomorú Mohács' fertős mezejébe,
 Vagy rigó, és kenyér térenn feláldozták,
 'S A' Konty, Kalpag, Csont, Test halmokat
 tornyozták;
 Ott élsz Te is Erdély' védelmezésért,
 Császár, 's Fejedelmed tiszta hűségért.
 A' sűrű Halállal vetett Törcsi térbe,
 Hazáért felszentelt bíbor színű vérbe
 Feredett nagy Lélek! Vitézek Magzattya,
 Egy egész virágzó Nemes Nemzet' Attya.
 Nagy Teleki Mihály! ki Tatár' szíjjától
 Erdélyt megmentetted, Török' vas-jármától.
 Onnan! Tekincs Érdem' díszes Templomába,
 Számos Unokáid hol ülnek sorjába.
 Kikkel Maros, Szamos, Kraszna kevélykednek,
 Főbb, 's alsóbb Ítéző-Székek dicsekednek.
 Lásd azt, közte ezen Urak seregének,
 Ki ült Gyeplőjére Békés Vármegyének!
 'S Ennek ama' Tüzét (Bóldog ámbár lopta;
 De nem, mert Rádai Esterától szopta)
 Esmérd; a' Teleki vért, szívét, és elmét,
 Melyek érdemlettek Menny, 's Ura Kegyel-
 mét.

Ilyen ha vólt az a' szent tűz, és Nemes Vér,
 Mely Hérósokbann élt, 's mais erekbenn vér.
 Az a' Szókratesbenn mozgott érzékeny szív,
 Mennyhez, Hazájához, 's önnön magához hív.
 Az az Elme, melyet dicsér a' Mágnes-kő,
 'Tengerek' nyomatlan útján vezérlő Tő.
 Vagy az, mely végetlen szám' végét elérte,
 Nap', Föld', Hóld' Testeit mint fontba meg-
 mérte;
 Forgások' leírja, nekik Tengelyt csinál,
 'S Ennek köz Pontot szab, melyenn a' Tereh
 áll.
 Így! az a' Vér benned, mely Erdélybe bėjött,
 'S Melyet Erdély tölled előpénzbenn elvött,
 Mint a' nyugodt földbe kiplántált szelíd ág,
 Új föld' kebelébenn nagyobb érdemre hág.
 Itt párjait hagyván E' Nemes Ágába,
 Nagyobb dicsőséggel tért meg Hazájába.

Ugyan a' Néhai Gróf' Halálára.

ÓLD fel szárnyaidat, bús Lélek! az emberi fáradt
 Testnek lánczaitól. Kissebb sík nyílik előttünk:
 Új Haza! Jer: menjünk el ahoz, kinek udvara, ott fenn,
 Csillagos Ég' öblös Bóltján túl, meszsze kiterjedt,
 Roppant Épületinn e' Világnak, kívül a' Bóldog
 Lelkeknek szelidebb országába, hol Élet, Egészfégy

Telyes kútfejei epe nélkül folynak örökké.
 Ott az az Úr a' kinek keze Tégedet alkota bölcsen
 Tisztább Elméből, veled a' sárt megnemesítvén:
 Hion; Jer: menjünk! és adjunk annak az Úrnak
 Hálaadást, és Tiszteletet; körülötte találjuk
 Hajdoni szép Eleink' Árnyékit, Gazda, Szilágyi,
 Hunyadi, és Teleki neveket, Kik az Égig emelték
 Ő köztök lesz már ezután a' mi mulatozásunk.
 Kikkel az Óltárnál szeretet' szent Láncai 's a' Vér
 Egybekötöttek vólt, legyetek már Ból-do-gok! ISTEN!
 Elméne a' nagy Lélek! csendes nyugalomra.
 Szállának Porai; a' Virtus' tiszta Barátja
 Nincs többé. A' hideg Föld immár Lakhelye. Házunk'
 Oszlopa, 's egy Haza fényes Rendei Csillaga eltűnt.
 A' külső Nemes Elme, 's a' munkás Nemzeti Lelkek
 A' megaludt Köz-Jó, 's ügyét vesztette szegénység,
 Az Haza, a' Felség, és szent Koronája hijában
 Kérdik: Hol Teleki? ama' nagy Bölcs Férfiú. nincsen!
 Elvesztettük Atyánk', 's hív Pólgár Emberi Társunk',
 A' Bársony, 's lágy selyme helyett, eme' drága Bo-
 gárnak,

Gyász ruha öltözetünk, és siralom innepi nótánk!

Óh Haza! sok Teleki Jó'sef, mint az Havasoknak
 Öleibenn a' magas Árbotzfa, nemes kebeledbenn
 Nőjjön; 's a' Magyar Nemzetnek jó neve hírét

Honn, 's a' kevély nyíltabb szemű Szomszédoknak
előtte;

Erkölc, Emberi, és Hazafi szív', 's Elme' tüzével
Mint Ez, több Fiad is tegye nagygyá, 's tiszteletessé!

11.

G U B E R N A T O R
G R Ó F B Á N F F I G Y Ö R G Y
Ő E X C E L L E N T Z I Á J Á N A K
T I S Z T E L E T É R E .

HAZÁNK, és Nemzetünk nagy Dísze! Tégedet,
'S A' Te Érdemekkel tündöklő képedet,
Ifjú Unokánknak, melynek látására,
Írigy' könyve folyjon pilyhes ajakára,
Akarám eleven színekkel festeni,
'S Gyenge vonásimmal meglelkesíteni,
De szándékom' látván a' vers' bölcs Istene,
Szent Helyéből hamar csak mellém reppone.
Mit akarsz, úgy szólván, te vakmerő Elme?
Állj meg! a' szép képnek lesz tőled sérelme.
Nagy Sándort tanúld meg Apelles festette,
Mivel egy más ecset megkissebbíthette.

A' Kormányozók közt Bánfi György milyen nagy,

Te a' Versszerzők közt olyan utolsó vagy.
Vedd fel ama' régi nagy bölcs Hérósokat,
'S A' mai érdemmel velek párosokat;
Kiknek dicsőséges Nevek esméretes,
'S Hazájok' fiai között tiszteletes,
A' kik nagyok voltak magok Idejekbe,
És tedd Bánfi Györgyöt azoknak Rendekbe,
'S Hallgass! Nagy Embernek leg-főbb dicsérete
A' Virtus, 's Hazája' igaz szeretete.

12.

GRÓF TELEKI SÁMUEL ÚR'
Ő EXCELLENCZIÁJÁNAK

Királyi Bíztozágra lett neveztetésekor.

A F Á M Á H O Z.

KI Barátid' nevét mint polyvát forgószél
Felvévén, letészed a' szomszéd küszöbnél;
Pillangó szárnyakonn járó könnyű Fáma!
Végy erőt, ha lehet természeteden ma.
Lásd ama' kevély Sast! mely nap' sугáriba,
Repdes tisztább Egek' csendes habjaiba;
'S Változó fellegek' szélveszein felyül,
Az Élet' Nektárját iván csendesenn ül,

Annak tollából fűzz magadnak szárnyokat,
Nagy, erős, állandós, és amolyanokat;
Milyenekenn hajdon a' földről felszedted,
A' nagy Hérosokat, 's az egekbe titted.
A' hétszer megtisztúlt Érdemek' sorjába,
Az Égenn tündöklő lámpások' rangjába.
Hosszú út! egy fele útnak, míg felkelsz,
Nehéz, míg föld' poránn, 's gőzeinn felyül-
érsz!

E' Föld írigy állat! a' ki Egét iszsza:
Azt száz kötelekkel húzdogálja viszsza.
Más fele útnak mennyivel nemesebb,
Ne talám annyival majd veszedelmesebb.
Által felsőbb Egek' tüzes Tartományinn,
Dörgések, Menykövek száguldó villámjinn;
'S Talám az Ég inkább őrzi szent Helyeit,
Hogy ne nyomja, csak ki méltó küszöbjeit;
Mint föld tartóztatja azok' kevélységét,
Kik ok nélkül únják az ő csekélységét.
Mert nem jut senki is Egek' kebelébe,
Ha nem barátkozott velek életébe.
Hogyha győzedelmet nem vett a' restségenn,
Nem tud csak nevetni törpe írigységenn;
És midőn Hazája mellett kell állani,
Megavúlt falait, 's Tornyát újjítani.
Ha a' Menykövek közt tiszta szent hűséggel
Nem tud olykor járni okos mérészséggel.

El is választották az Egek' előre,
 Kit erre szállítani fognak majd későre.
 Mert mint egy erős Vár sok munkába kerül,
 Míg egy tökéletes szép Érdem elkészül.
 Lassann azért Fáma! készülj apródonként,
 Szedd az Érdemeket öszve darabonként.
 De sokáig! ama' szent Érdemek' képit
 Nézvén, olyakat szedj a' nagyját, és szépít;
 A' melyek párosok Phócionokéval,
 Hunyadi, és Gétzi, 's több Hérosokéval.
 Mit adsz, kedves Fámám! ha én rá talállok?
 Ott vagynak olyanok érettek jót állok.
 Gazdag, 's ékes vélek Várad' szomszédsága.
 'S ott Teleki Tör'sök egyik Nemes Ága.

13.

SÁMUEL' NAPJÁRA.

DRÁGA Élted a' jövő Száz' dereka feléig
 Neved örökkévalóság' Első kezdetéig.
 Nyúlják! Mikor a' megvénült Idő búcsút vészen
 Töllünk, 's többé osztán nap Éjj, Tél, és
 Nyár nem leszen.
 Uri Háza mint egy Torony, a' mely fellegekkel
 Játszik, és nem gondol Égi tüzekkel, sze-
 lekkel.

Mely több Torn yok, és Paloták között el mesz-
szére,

Kitetszik, és fénye ragyog néhány mértföld-
nyére.

'S Ezek csak úgy néznek annak magas tetejébe,
Mint a' puja Grönlandus az Patagon' szemébe.
Légyen olyan Nemzete közt Nemes Hazájába
Diszszel, fénnel ékeskedjék Fő Rendek'
sorjába.

A' Versszerző sípotskáját vévénn így fúvallá,
És a' Maros' egész Tére nagy örömmel hallá,
Gernyeszegtől aláfelé a' mint habja mégyen.
Az Érdem is ott lakozik, rá hagyá úgy légyen.

14.

Hallerből Ford.

NEM üres hangja Virtus a' szónak,
Szívünkben van Magva a' Jónak,
Nézz fel villámlik, és csattan az Ég:
Van egy ISTENSÉG!

A' szabad Elme ha játszik ezzel,
A' Jónak színe alatt pártol el,
A' Szentségeket ha ólcsárolja,
Jónak gondolja.

Csak mennyei Tűz' gerjedezése,
 Nem múló haszon, 's Elme' képzése
 Nemzi a' Virtust! Jutalmod is az:
 Csak légyen igaz.

Ez nem kétszínség! Víjja szívünket,
 Harag' mérgibenn óltja tüztünket,
 'S Mikor Szerelem véred' lobbantja:
 Kárát mutatja.

Nem együgyűség, sem képmutatás,
 Kibenn lánczok közt van szív megnyúgvás;
 És mikor fejét teszi tőkére,
 Nem sárgúl vére.

Ha másbann igaz Mássod' találod,
 'S Érte tömlöczre magad' ajánlod:
 Ily' pár szív között való Barátság,
 Valyon csalárdság?

Kissebbíthedd-é Titust nevébe,
 Ki Szerentsétlent vészen ölébe;
 'S Vére mint annak kinyílt sebéből,
 Csordúl szívéből.

Amaz Ifiú gonosz tüzébenn,
 Érez lát Istent, és Jót szívébenn.

Elpártolt ugyan, * de megesméri:
'S Titkonn dicséri.

Virágzik a' rossz, fösvény képesül,
A' nagyra vágyó felső pólczra ül,
A' bűn szerencsés; hamis nem vall kárt;
'S Virtus olykor árt.

Az Egek Jókat de megtartanak;
Kiket szemétből kiválasztanak;
Arany, és Gyémánt terem rossz kö közt;
Bölcs bolondok közt.

Pénz, kedv csömört hoz, és útálságot,
Csak Virtus szüli a' Bóldogságot.
Becsület hűnyik; Uraság terhes:
Csak jó szív csendes.

Azért óh Dámon! szívéhez ha fér,
Bú Barátodnak: csak magához tér;
Sír, nevet; fáj, csikland; ép, beteg a' Bölcs;
Mindenkor csak Bölcs.

Nem válogathat a' szerencséből,
De Jót hozhat ki annak mérgéből;
Ha Ég lehúll is, eltemetheti:
Meg nem jesztheti.

15.

ANNA NAPJÁRA

A' Gogyi Feredőnn.

A'SI AI Basák' dölfös kevélységinn,
 Sequana két szelíd partjai' térséginn,
 Székit tornyosann emelte,
 Nevit Égig repítette
 Bonapárte' dicsőségit
 Nem irígylem csepnyég is.

Szelídíthetetlen Tenger' délczeg Hátánn,
 Ingó Favaraknak kenderből font szárnyánn,
 Két Indiák' kincseivel,
 Fekete Népek' szerivel,
 Kevély Ánglus' felsőségit
 Nem bánom kissebbnyég is.

Csak a' kegyes Egek Hazánkat Népünket
 Tartsák meg virágzó Magyar Nemzetünket.
 'S Ennek Nemes tör'sök szálát,
 Báró Veselényi Annát.

Virraszszak fel békességben
Sokszor neve' napjára.

Jó Anya! ma néked szentelünk Innepet,
'S E' szelíd vizekkel csergő vad helyeket
Újjítjuk vig Énekekkel,
Szívet sebhető Versekkel:
Nőjjön Háza' fényessége,
'S Éltesd nyúlják sokára.

16.

B Ú C S Ú Z Ó.

A' Bóldogság' örömei,
'S A' Lélek' csendessége
Nem költettek egy helyhez:
Mint Nap' sugára tüzei,
'S A' szem' gyönyörűsége;
Csak egyetlenegy színhez.
Gyakrann egynek felhagyása,
'S Annak mással felváltása,
Mikor nem is remélnéd,
Örömed' újjíttása.

Ki gondolná Vásárhelyenn,
A' Játék-Szín' padjainn

Tapsolók' seregei közt?
 Hogy itt alább is Hátszegenn
 Lakjék e' Tér' hantjainn.
 Öröm Sztrigy' karjai közt;
 És hogy annak közép pontja,
 Márs lakhelyének szomszédja
 A' kies Nalázt légyen;
 A' Reticzát allyábann.

Hol a' régi Dákusoknak
 Lisimakh aranyokkal
 Elhíresült helyeit;
 'S A' Római Hérósoknak
 Jó ízű Munkájokkal,
 Fényes Épületeit,
 Zármis', Ostrov' omlásai,
 Pestyén', Demsus' Írásai,
 Mint annyi Bizonyságok,
 Körös-körül mutatják.

Hol Elejek' Bátorságát,
 Vitézi Maradéki,
 'S A' gyilkos kóborlók is
 'S Arad népe' okosságát;
 Strigy', és Sebes' melyéki;
 'S A' kastélyos Házak is,
 Záros vonó kapuikkal,

Körül lévő lyukaikkal,
Múlt 's ma félelmes képit,
Együtt kiábrázolják.

Bóldogfalva hol nyúgtatja,
Kendeffi, 's Teleki pár'
Ártatlan poraikat,
Szembe velle mutogatja,
Felette egy magas Vár,
Régiek' Őr-Házokat,
Melynek bokros oldalából,
Az hegyek' szoros torkából
Paraszt' tüze a' Törököt
Bátrann megtérítette.

Egy új Vitéz Hátszeg előtt
Mikor Sunézai közül
Kibúni nem mérészlett;
Nézte miként szeme előtt
Sok ártatlan nép körül
Az Ellenség' rabja lett.
És nem mervénn megállani,
Annál inkább kiszállani,
A' hitván kobar népet
Hátával fenyegette.

Alább Déva' Erőssége,
Árnyéka síránczik,

Ledülve omlásainn

'S A' múlt hideg kebelébe

Haraggal bocsátkozik.

A' Békesség' karjainn.

Szólván Hora' dühösségit,

'S Zejk János' emberkedésit;

'S Ennek Cserfa-koszorút

Ajánlván jobb-kezével.

Hol a' nemesb néma népek

Az ő folyó Házokbann

Játszodozva seregelnék,

És a' ro'sdás nagy gerezdek

Az alyos oldalakbann

Nap' tűzébenn ferednek.

Vidékeit kopasz tetők

Magass fellegekig érők

Hóval megelegyítvénn

Pompáson koronázzák.

Kellemetes szép Mejjékek !

Ti kies vóltotokkal,

A' szívet újjítjátok;

Tisztelendő Régiségek!

Ti is Méltóságtokkal

Azt felmagasztaljátok;

'S Egy felől a' Természetnek,

Másfelől a' Mesterségnek
Ó, és új Csudáival,
Magánn kül ragadjátok.

A' Szerelem' szárnyas fija'
Két keze se szűnnyadoz;
A' Restségnek ölébe,
Édes méreggel kent íjja
Repdes, tüze gyulladoz,
A' két Nem' kebelébe;
Szereti tréfáját üzni,
És rab-szíjjára felfűzni,
Játékát üzven vélek,
A' Vént, és az Ifjait.

Jó Barátim! egy utazót
Barátság' jobb-kezevel
A' kik befogadtatok;
'S Míg köztetek mulatozott,
Kegyességtek' szemével
Ő rá pilantottatok;
Légyetek már oly' kegyesek,
Hogy ezért Tiszteletének
Mássát vivén magával,
Hagyhassa e' Zálogját!

17.

Egy új Ház' felépíttése alkalmatosságával.

Ez alaton sáros Földnek
Hajdoni Pólgárjai.
Az halandó Embereknek
Halhatatlan Társai.

Békesség, öröm, bódogság,
Nyugodalma Léleknek.
Megelégedés, bátorság,
Baráti az Egeknek!

Nem szép dolgot kezdettetek,
Társatokat elhagyván.
Hogy szerencsét keressetek,
Szegődibe indulván.

Oh Egeknek dicsőséges
Ártatlan Leányai.
Ezek nem egy tisztességes
Dolog' bizonyosságai!

Az Egek is nem vettenek,
Többég bé kebelekre.

Kóborlotok tévelygetek
A' megúnt lakhelyekbe.

Mint Mennyei áldott népek
Ma bétértek egy Házhoz,
'S Mint útaxó Jövevények,
Hólnap költöztek máshoz.

Igaz! Tiszteleteteket
Az Ember csak majmozza,
És a' Ti szent Neveteket
Semmiért feláldozza,

De könyörüljete rajta,
Született Nemességből,
Gyengeségit meggondolva
Csak merő kegyességből.

Nézzétek az érzéketlen
Napot, és Csillagokat.
Éjjet napot, és kéretlen
Meggyújtják lámpásokat;

És az ő rendelt útjokbann,
Szakadatlan eljárnak.
Nincsen hiba forgásokbann:
És háládást nem várnak.

Nemesebb eredetetek,
 Nemesb ennek Hazája.
 Ne légyen viseletetek,
 Azok' visszás Példája.

Esedezem! most e' Házhoz
 Békével szálljatok bé,
 'S Maradjatok Gazdáihoz
 Ennek hívenn örökké!

18.

EGY ÚJ VIRÁGSZÁLNAK.

HÁROM Ember' fő szüksége,
 Reád nézt egyik már meglőn!
 És a' mi az én örömöm
 Annak telyesedése.

Hogy benned az Emberi Nem,
 És kiváltképpenn a' szép Nem,
 'S A' Veselényi Virág Ág
 Egygyel megnépesedett.
 Légy mindenik' díszére,
 Mindenik' örömére!

Más hogy az Emberiséget,
Te is, mint vetted azoktól,
Kik azt vévén Nagyobbaktól,
Benned virágoztatják;
Ágról ágra terjeszthesd;
És a' mely gyönyörűséget
Te okoztál Szüléjidek,
Kétszer nyóltz telek múlva,
Magad is megérezhesd,
'S Vehessék részeket ebbenn,
Szüléjide is Éltekbenn.

Harmadikról nincs mit szóljunk;
Még most ne is álmadozzunk,
Eme' Sattrantyú vén Nimfák,
Kik Élted' fonalát fonnyák,
Fonnyák azt arany-szálakból;
Sokáig hosszan fonnyák!

Ártatlan gyenge Ró'sa-Szál!
A' dedergő Tél, 's zöld Tavasz;
Munkás Nyár, és termékeny Ősz;
Légyen néked mint tavasz!
Nyíltodbann légy kellemetes,
Szerencsés deli Kisaszszony;
Szívet sebhető szépséged
Még a' vént is lobbantsa;
És bár nem mord tekinteted,

Azt csak egy szem rá vetéssel
 Bujákban is mególtván,
 Tiszteletre fordítsa!

Légy idővel majd Nagyanya,
 Nagy Házú népes nagy Anya,
 És Nagy Aszszony; csak nem híres;
 Jóban se igen híres!

19.

M I K L Ó S N A K.

ÖRÖMÖK, 's kedvetlenségek,
 Új kedvek, 's új Reménységek,
 'S Várakozások után;
 Jövel öröm kedves öröm,
 Rég' óhajtott újjabb Öröm
 A' jobb szerencsék' nyomán.
 Mikor Póstád' Trombitája.
 Hírét egy új Tör'söknek,
 Egy Teleki Tör'söknek,
 Hozza: megsímúl Homlokán.
 Nem esmérte Szüléjinek
 És Szüléji Szüléjinek,

A' Jövendő gondjainak
Kése szántotta Ránczoknak,
Csoportos barázdája.

Jövel! már Éltek' ösvényét,
Az Életnek tövisekkel,
És sikamló lépésekkel,
Telyes gondos ösvényét,
Hintsd kellemetes Ró'sákkal,
Mint a' mezőt virágokkal;
De maradandókkal.

Udvarodnak fényes népét,
'S Újjító elevenségét,
Mind együtt telepítsd meg
Ez Háznak kapuin belől,
'S Annak falait leg-elől
Békességgel kerítsd meg.
Soká tartó Békességgel,
Mely a' jövő Esztendőkkel,
Hová tovább nőttön nőjön,
'S Annyiszor bővebben jöjjön.

'S A' már múlt kedvetlenségek,
Nyúghatatlan Reménységek,
'S Várakozások után
Folyjon szakadatlan öröm
A' régieknek nyománn.

20.

D Ó R I S H O Z.

DÓRIS hogy bélépik Szépek' Seregébe,
 Társait mindnyájan meríti setétbe,
 Csak magára húzza e' Világ' szemeit;
 Így Ágyából felkél ha nappal Királyja
 A' Csillagos-Eget pusztává csinálja;
 Éj lámpássainak előltván tüzeit.

21.

Á G N E S' N A P J Á R A.

K U P I D Ó H O Z.

MARADJ el! ne jőjj én-velem,
 Töltsd Idődet kedvedre,
 Ne jőjj; mondom Kis Szerelmem!
 Mert bút hozsz a' fejedre.

Elfelejtet majd nyiladat,
 Vagy megcsorbúl az éle,
 Vagy pedig önnön magadat,
 Magad megsérted véle.

Vagy a' Ró'sák' Tövissei,
Megsértik kis Kezedet.
És fájdalom' sós cseppjei
Nedvesítik szemedet.

Majd azután síráncozva
Panaszolhatsz Anyádnak.
De kinevet, 's csudálkozva,
Nem ad helyet a' Vádnak.

Elbúcsúzott lám Fébustól,
Tüzeinek hévsége.
'S A' témérdek Téli hótól,
Gyapjai' Fejérsége.

'S Űlt mindenik egy Kedvesnek,
Orczájára; melljére.
Kihez megyek? Szép Ágnesnek,
Neve' tiszteletére.

De még is csak jöjj el velem!
Hozd nyilad' is Tegzébe,
'S Ejts érettem szép Szerelem!
Egy kis sebet szívébe.

22.

BORISKÁHOZ.

MINT a' folyó Patakoknak,
Amolygó két Partjai;
Restül nézik míg azoknak
Elenyésznek habjai:

Nézzük mi is míg Éltünknek,
Lefolynak Esztendeji;
Hírünkkel sincs míg eltűnnek
Pillantatnyi ideji.

Mert csak egy pillantat Éltünk;
Ez a' szüntelen múló;
És változó együtt velünk,
A' máknyi jelenvaló.

Múltat vissza nem húzhatjuk,
Bémerült a' semmibe.
Jövőt elé nem ránthatjuk,
Még van idő' méhibe.

'S Onnann Ifjak' Reménységét;
Nádmézzel kecsegteti.

'S Okosobbak' félénkségét,
Vigyorogva neveti.

Szép Boriskám! még időnk van;
Tanúljuk azt becsülni;
Lefoly mint Víz, hagyja gyorsan;
Meleg helyét meghűlni.

Jelenvaló míg tart éljünk,
A' tegnapnak Torára,
Az hólnaptól nincs mit féljünk,
Lakjunk jól boszszújára.

23.

A GRÁTZIÁKHOZ.

MÉRGES eme' Gyermekek' Íjja,
Nem tud adni kegyelmet.
Mikor meglő Vénus' Fija,
Nem tudok csak Szerelmet.

Kilencz Szűzek' forrásiba
Elmém' tüzét merítem;
De szépségek' csudáiba
Mejjemet csak hevítem.

Engedjete meg szép Szűzek,
 Elmék' kegyes Dajkái.
 Azok az ártatlan Tüzek
 Csak szépségtek' Munkái.

24.

F O R D Í T Á S.

VILÁG telyes Bolondoknak
 Számtalan seregével.
 Ha Botránkozol azoknak
 Szüntelen nézésével;
 Szúrd ki szemed': vagy Házadba,
 Zárkózzál bé magánosann,
 'S Tüköröd' törd darabokba,
 Kedved telik bizonyosann.

25.

EGY ÚRFI SZÜLETÉSÉRE.

Az harmadik ősz Embernek,
 Midőn szele béállá;
 'S A' vén kamasz Jupiternek;
 Zúzmarázos szakállá.

Az Essőnek híg cseppjeit,
Húllatván Kőd szemekbe.
Nap' éltető tűzetskéit
Állatja Természetbe.

Az ártatlan kis Szerelmek,
Mit csinálnak bújokba?
Mint a' lucskos kis Egerek,
Szoktak bújni lyukokba.

Hagyván fonnyadt zöld Erdőket
Virágtalan sík-mezőket,
Nagy viczogva egy helyre,
Körül ülnek tűzhelyre.

'S Egyik lábok' tévénn alól,
Másikat szabadjába;
Szebbik köztök nagyon dúdol,
Tudogolván magába.

Vígadjatok szép Szerelmek,
Az Egeknek nagy kegyelmek,
Ma érkezett egy fris Gyermekek,
Kedvelt Adonis' Mássa,
Annya Vénus' szép Társa,
Attya Mársnak Pajtássa.

Szép Szerelmek vígadjatok,
 Keljetek fel károkra!
 Száz örömök fokadjatok,
 Olvasztó víg hangokra.

Kis TELEKINEK napjai
 - - Mint kevély Duna' habjai,
 Folyhassanak hosszasonn,
 Mint Attyáé hasznosonn.

Ennek indúlt örömeit,
 Tehesse állandóvá,
 Uri Nevét, 's Érdemeit,
 Sok Százokig tartóvá.

26.

EGY SZÉP KIS-ASZSZONYKÁNAK.

SZÉP Kis-Aszszony! Jeles Napja
 Ma felderült Nevednek;
 Kívánom hogy öröm napja,
 Légyen végig Éltednek.

Az Egeknek Barátságát
 Állandósan nyerhesd meg,
 A' Szerencse' pártosságát
 Érdemiddel győzhessd meg.

Szép Testednek delisége,
Mind végig fenn maradjon;
Uri Neved' dicsősége,
Soha el ne hervadjon.

Örömeid mint Tengernek,
Föld övedző karjai
Határ nélkül terjedjenek;
Ne légyenek partjai.

27.

Egy Levél forma Borgóról.

MENJ el Versem! Tudod kihez,
De ülj le, ne menj senkihez;
Mert a' kihez kéne menned,
Régi Tiszteleted' tenned;
A' ki néked Barátod vólt,
Annál még Híred is meghólt.
Nem Barátod, sőt Aszszonyod;
Néha Időt töltő Társod.
Fáradt napok' száz gondjait,
Hosszú Estvék' únalmaít,
Kinek olykor könnyítetted,
És hordozni segélletted;

Ő mint Hajnal szép színében,
 Nap menyegző' köntösében
 Annak tüzet megelőzi,
 Kedvetlenségit kettőzi.
 'S Merre szemét csak fordítja,
 Világ' szemét elhódítja.
 Néked kicsiny az Érdemed,
 Kegyességit nem érdemled.
 'S Vonásiddal ha rajzolod,
 Tudatlanúl csak mázolod.
 Szedd le azért Vitorláid',
 Fordítsd kevély Árbotzfáid';
 Fordulj ide megint vizsza,
 Hol a' magas Hénul iszsza,
 Sűrű Felhők' Köd vizeit,
 Forrásai mag cseppjeit.
 Vagy ha tetszik próbát tenni,
 Urad nélkül útra menni.
 Menj a' Világ' négy részére,
 Szépek' Idő-töltésére.
 Ha talám ő rád találna,
 'S Reád nézni nem sajnálna.
 Mond meg: A' míg Tenger' partja,
 Öleibenn vizét tartja.
 Partján habja játszadozik,
 'S Súgár Szarval Hóld változik.
 Én maradok Személyének,
 Imádója szép Nevének.

28.

G R Ó F

HALLER 'SIGMOND ÚRNAK
L E V É L.

MAGYAR, Német, és Szász, kivel büszkélkedik,
 A' Nemesi szép Rend pedig dicsekedik.
 Az Haller Nemzetség' Nemes Maradvánnya,
 Kedves Grófom! Maros' Küküllő' Bálvánnya.
 Tövises Igazfág' fővénye pályájánn,
 Kire a' Tisztesség vár Érdem' párnájánn.
 Hogy majd nagy Eleid' jeles nyomdokába,
 Ő vélek osztozzál Hír', Név' jutalmába.
 Valyon Pogány Zete Szomszéd' Határait;
 Járván, hörpölöd-é Élet' pohárait?
 Melyek vadonn Erdők' 's Kővek' kebelébe,
 Mintegy esvénn azok' Lelkétől teréhbe.
 Lankadt Tagjainkba az Életet töltik,
 'S A' restült Erőket álmokból felköltik.
 Vagy nagyobb Küküllő' partja szomszédjába,
 Tartózkodol Kerted' híves árnyékába.
 Számlálod Juhaid' fejős csoportjait;
 Nyireted termékeny mezeid' gyapjait.
 'S Egy kis Arany Időt hozván virradtára,
 A' mint szoktál most is Fejér-Egyházára,

A' Fekete gondok' fellegeinn kívül,
 Homlokodonn vidám megelegetés ül.
 Így éltenek amaz ártatlan Időkbe,
 Míg az Ész 's okosság voltak bölcsőjökbe.
 A' Jámborok! ki-ki maga almafáját,
 Mivelvén, kiknek Te követed példáját.

29.

VÁLLYI KLÁRÁNAK.

ERDEM' ezüst Táblájára,
 Fel vólt metszve már Neved.
 Jó szerencse VÁLLYI KLÁRA,
 Mikor hozta Leveled'.

Ajánlásra nagy szüksége,
 Nem vólt annak én nálam;
 Szíved', 's Elméd' nemessége;
 Melybenn kedvem' találam.

Annak kemény Jáspis telné,
 Szíve' két kamaráját.
 A' ki talám nem kedvelné,
 Tolladnak bár tréfáját.

De szép Elméd' Bokrétáji;
Igazánn nem illetik;
Kinek fejét zúzmaráji,
A' mord télnek már lepik.

Ki a' mikor elczirkálja,
Rövid Élte' idejit,
Immár jobb-kezénn számlálja,
Hamar tölt Esztendeit.

Szent-Ivány sem olvaszthatja,
A' Gletser' örök Jegét.
Szent-András se gyúllaszthatja,
Gyenge Szűzek' kebelét.

Ifjú Tavasz Kikelete,
Barátja a' Szépeknek,
Morgó durczás Természete;
Nem kedves a' Véneknek.

Szállani új fojosóra;
A' Galambok szeretik,
A' Szépek is vén Kóróra,
Szép szemeket nem vetik.

Vers lelkének is forrása;
Esztendőkkel kiszárad,
'S A' Vén Lantos' mozdulása,
Alig indul, 's elfárad.

Mind e' mellett oly' Nemes Vér;
Foly a' Szépek' erébe,
Becsületből hogy ott is mér,
Hol Érdem van szükébe.

Mert mint kevélyt megalázni,
Tartja dicsőségének;
Érdemetlent felruházni;
Szinte úgy érdemének.

Tudom, Te is emlékezni;
Mikor nem sajnálottad,
Rólam, akkor levetkezni;
Nemedet nem gondoltad.

Barátságos mutatása;
Hangos elmésségednek,
És ártatlan ajánlása,
Jobbra méltó szívednek.

Mint egy aczél kulcs felzárta;
Azért bézárt szívemet;
'S Érzékenyül általjárta,
Érzeketlen mejjemet.

A Két ablak közül elszökött

PELE' BÚCSÚZÁSA.

ÜVEG-FALÚ szép Ház! maradj az Uraknak,
Igen világos vagy a' Pele Fiaknak.
Kiknek bódogságok egyebet nem tudni,
Az egész Világról, csak enni 's alunni.
Kedves Gazdám! tőled egy kisség megválom,
Azonbann a' diót Jó'sinak testálom.
Elmégyek a' Pelék' csendes seregébe,
Só-Váradí Erdők' Makkos kebelébe.
Hol messze Városi élet' lármájától,
'S Parancsolt jó kedvek' únalmas jármától.
Minden fa szállóját örömet kínálja,
'S Rabság nélkül ingyen makkjával táplálja.
E' most látogatás, ha nagyobbbat nővök;
És megbolondúlok, ismét visszajövök.

31.

SUSI A TESTVÉRINEK JÓ'SINAK.

Úgy tetszik, hogy Esztendeje,
 A' mióta nem látlak,
 Elapad a' Barna' teje,
 Szívszakadva míg várlak.

V A L A S Z.

HA elfogy a' Barna' teje,
 Bogáréval szolgálhatsz.
 Hogy ne légyen Esztendeje,
 Ma Estvére elvárhatsz.

32.

A Z E S S Ő H Ő Z.

ESSÉL, essél kedves Esső,
 Melyet Földünk' kebele,
 Rég' várt, és az Őszi Idő,
 Hozott áldással tele.

Csípi vala szemeinket,
A' könnyü por' fellege,
Kiszáraztván földeinket;
Az aszály' nagy melege.

Kiapadtak vólt Vizeink'
Eleven Forrásai,
Elasztanak vólt mezeink'
Engedetlen Hantjai.

A' jövő Nyár' Reménysége;
Mely beléjek zárva vólt,
Szántó-Vetők' nagy ínsége;
Vagy elhervadt, vagy meghólt.

Essél, essél kedves Esső!
Földünk' meleg kebele,
Rég' várt; 's a' jó Őszi Idő,
Hozott áldással tele.

Újítsd zöldülő mezeink'
Meghervadt jövéseit,
Elevenítsd Vetéseink'
Bétemetett szemeit.

'S Mint Nap' Éltető-Tüzei,
Megtöltötték pinczénket,

Vized' természető cseppjei,
Majd töltsék meg csűrünket.

Csendes esső, essél essél;
Kuküllő' mellyékére
Vágyok menni (addig késsél)
Egy Szép' tiszteletére.

Ha elviszsz, osztán eshetel,
Ha jövök is nyakig sárba,
Onnan vissza; csak most szűnj el,
Hadd repüljek Bonyhára.

33.

F O R D Í T Á S.

ÁRNYÉKBÓL is egy Bölcs valóságot mérhet,
'S Nagy hazugsághoz is egy kis igaz férhet.

34.

É V A' N A P J Á R A.

ÖLLEKEZVE mint párjával
Karácson' kűszöbjére,

Éva Aszszony Ádámjával,
Ült kényesen kedvére.

Ez az Élet, és Bóldogság!
Lenni ki mellé ülhess:
Miként Halál nyomorúság;
Az óldalod ha üress.

Azért kinek Ádámja van,
Egek kérem tartsák meg.
Ha kinek nincs, a' Fárságonn
A' kit kíván adják meg.

35.

F O R D Í T Á S.

Egy furcsa Elméjű Spanyol,
Többi között ekképpenn szól:
Ártatlanság madárkához,
Hasonló, de fiatskához.
Alig várja pijhesüljön:
Azonn jár, hogy elrepüljön.

36.

E G Y S Z É P N E K.

MIDŐNN Elme' Leányai,
Szép, és jó érzésével,
'S A' Természet' bölcs újjai,
A' Kedvesség' képével:

Téged' magok' formájára,
Megajándékoztanak,
'S A' nyalánkok' csudájára,
Bőven felruháztanak.

Hogy az írigy Sors' munkája
Egy sivatag völgybe tett;
Az ő hitetlen kockája
Természet ellen vétett.

Föld így rejti Kebelébe,
Gyakran drága szereit,
'S A' mély Tenger' örvényébe,
Új Világok' kincseit.

De az Ember' Békessége,
Nem lakik nagy Világba,
Se a' Szívnek csendessége
A' Városi lármába.

Jó szíved' ha épségébe,
Tarthatod örökösönn,
Barátid' kis seregébe,
Bóldog lehetsz Bükkösönn.

37.

SZENT GYÖRGY' NAPJÁRÓL.

GYENGE Virág, Bal'sam Szöllő;
Cseresznye, Megygy, Som, tartozz!
Szent György Észak' szárnyainn jó,
Lova' faránn deret hozz.

Te örömmel, és régen várt
Kies Tavasz' nagy Szentje!
Kinek hírénn is tánczot járt
Eddig Farahó' népe.

Kinek másszor szelidséged,
Áldásit ránk ontotta,
Most változó Emberséged,
Őszt, és Tavaszt fosztotta.

38.

B A R Á T S Á G.

GYÖRGEY Lova' üstökét virágokkal fonta,
 Pünköst zöld paplannal mezeink' bévonta.
 A' bújdosó Fecskék haza repültenek,
 Újjúló rügyei Fáknak zöldültenek.
 És eme' szép Lélek, nyelve' megnémúlva,
 Mind eddig hallgatott álomba borúlva.
 Most hirtelen pedig, mintegy feltámadott,
 Szava öröm Ének' hangjára ólvadott.
 Gondolatit Elme' tüzeibe mártja,
 Örömit örökre egymásra kiontja.
 Vers' vidám lelke is mint szoktak szóllani,
 Hoszsú álma után, újra kezd ugrani.
 Mi ez? Ez egy Jó szív, érzi midőn látja,
 Hogy örömét nyerte egy kedves Barátja.

39.

Ú J E S Z T E N D Ő.

Az új Ezer hétszáz kilenczvenkettődik
 Iŕú Esztendő mai nap' kezdődik,

Hogy fog a' Szerencse kedvébe tartani?

Nem nagy boszorkányság leszén megmondani.
Mégyen mint eddig ment; jól, rosszúl, alá, 's fel,

Ezt egyikünkért is soha nem veti el.

Ha mikor vigyorog ne hidd el magadat,

Pártos! ne pittyezd le érte ajakadat.

Félj Istent, más Embert becsülj, meg ügyedet.

Folytasd. Más' dolgába ne mártsad kezedet,

De bár púpos ágybann hálj, 's Tortátával élj:

Hogy méltánn elmondhasd, hogy Bóllóg
vagy; ne félj.

A' vak ló se nevet, mint mondják, mindenkor,

'S Az Ördög is élkél az hancsokról olykor.

40.

PÁRIS HÉLÉNÁHOZ OVIDBÓL.

P ÁRIS Egészséget kíván Ilonának,
Melyet csak ő adhat Priámus Fijának.
Szóljak? vagy nem szükség mondani tüzemet;
Talám már igen is tudod szerelmemet.
Akarnám titkolni míg bóldogabb Idő
Jő: melybenn napomat ne borítsa felhő.
De nem értek hozzá! hogy tudnám titkolni
Tüzemet? a' mikor már kezdett lángolni!

Ha ugyan akarod, hogy azt, a' mit érzek,
Mint érzem, kimondjam: azt mondom hogy
égek.

Óh megbocsáss! Mert bár ez tiszta Igazság:
Megsértheti füled' még is a' Szabadság.
De reménylem, hogy léssz kegyelmes Szol-
gádhoz;

Mert kegyelem illik Angyali formádhoz.
Bíztat is előre jó Reménység' szele:

Hogy nem lesz únt nálad a' Páris' Levele.
'S A' kinek Levele kedvet fog találni;

Bízom, hogy magát is nem fogod útalni.
Légyen! úgy fogadta a' Szerelem' Annya:
Hogy ügyem' viseli jó Szerencse' szárnya.
Mert útamat tudd meg; Egek tanácsolták,
És a' kezességet magokra válolták.

Nagyot mondok ugyan: de megérdemlettem;
Az Arany-Almával midőn megtiszteltem
Vénust; ki fogadta akkor örömébe,
Hogy Ilonát teszi a' Páris' ölébe.

Ő is vólt Vezérem midőn Hajóimat,
Mególdván, elhagyám esmért partjaimat.
Midőn Vitorláim' szélnek eresztettem,

'S Sorsom' dühös Tenger' habjaira tettem;
Melyekbenn született azon Tengereket,

Megfeddvén, ő ada szerencsés szeleket.
Bár tartsa fenn kedvét, mint eddig tartotta,
'S Mint Tenger' habjait hogy meghódoltatta:

Úgy hódoltassa meg hozzám a' Szíveket;
 Hogy nyerhessek csendes kikötő Réveket,
 'S A' mely szerencsések a' Tenger' habjai,
 Légyenek olyanok Szerelem' lángjai!
 Nem itt vettem tüzem', hanem velem hoztam;
 És ily' messze földre csak azért útoztam.
 Szántszándékkal jöttek Hajóim Földedre;
 Nem Tél, sem háborús szél hajtott Révedre;
 Nem is hoztam drága Szereket eladni;
 Van Kincsem, csak Égek kívánják meghagyni.
 Nem jöttem, hogy lássam pompás Vároستokat;
 Hazámbann azoknál hagytam pompásbokat.
 Értted jöttem! a' kit elébb kívántalak,
 Mint láttam: 's Vénustól már rég' megkap-
 talak. 's a' t.

41.

EGY KOPORSÓ-KÖRE
 VALÓ
 GONDOLAT.

Ki e' Sírban fekszik, több sem kissebb nem
 vólt,

Csak Ember: született, ett, ivott, és meghólt.
 Örökkévalóság múlt hosszú rendiben,
 Míg űlt a' Valóval terhesült Semmiben:

Nem vágyott hajtani Valóság' partjára,
 'S Onnan lépni Világ' tágos piatzára.
 Sem azonn nem búsúlt, mikor jőni kellett,
 Honnan vegyen Eszet, Kezet, Lábat, Fejet.
 A' ki a' semmiből önként éléhozta;
 Az, mind azzal ingyen megajándékozta.
 E' Földet hogy kapta tele bolondokkal,
 Meg oly' tele hagyja éppen hasonlókkal.
 Bátor most számokat, mikor szállította
 Ötet a' Sors útra; egyel apasztotta.
 Haragudt, megbékélt, szeretett, és búsúlt,
 Ma élt, bóldog órát hólnaptól nem kúduúlt.
 Nem kívánta Éltit elé 's visszahúzni;
 Kész vólt mindenikre: maradni búcsúzni.
 A' mi igen kicsiny részt az Egektől vett:
 Mint az Illő hozta, véle kereskedett.
 Melyikét mi végre a' Szerző alkotta:
 Élt velek u'sora nélkül nem tartotta.
 Most mind visszaadja, egy kerek summába:
 Pára, Tűz, Víz, Föld, Só, tér minden honnyába.
 Hová sok üres Fő? bár rajta gyötrődik,
 Ő tudja; és azért semmit se tűnődik.
 Mert Angyalt, Ördögöt nem játszott, Ember vólt;
 Mint Ember élt, 's mint egy Ember, úgy meg
 is hólt.

42.

É L E T' R É G U L Á J A.

Az Életnek Lelke a' Rend. Ez az a' kő,
 Mely Élet' Rendibenn, mint Épületbenn, fő.
 Mikor csendes Álom Tested' megnyúgtatta,
 'S Szárnyaira kelvén szemedet elhagyta;
 Első dolgod az lesz: Dolgaid' számba vedd;
 És mint Természetek hozza, jó Rendbe szedd.
 E' tegnap elmaradt, erre nem jutott szer;
 E' nem jó, megnézem, jobbítom még egyszer.
 Ez, meg Az, meg Amaz, igazítódnak ma;
 Ez elsőbb, e' később, e' várhat hólnapra.
 De míg mennél munkád' kiszabott Rendére;
 Addíg elraksz mindent a' maga helyére.
 Mert ki egyet-mássát szokott helyre teszi,
 Ott könnyen megkapja; 's ha kell elővészi.

43.

S Á N D O R' N A P J Á R A.

KEDVÜNK Állapatunk, és Szerencsénk Vándor,
 Mit tudjak hát néked kívánni kis Sándor!

Midőn Neved' Napja a' mikor feltetszik.

Gondok Homlokunkat barázdákra metszik.
Kitörteni nehéz, és mély barázdákra;

Mint mérget Szívünkre vivő csatornákra.
Bóldog vagy! Háromszor, Bóldog, hogy nem
érzed.

Sőt csalárd formájok' még csak nem is képzéd.
Az ártatlan Ifjú' ideje folyása,

Fris, tiszta, pásintos, mint vizek' forrása.
Majd későre, 's akkor vészi csak eszébe,
Ha befolyt keserű Élet' Tengerébe,
Az Idő', és Világ' csalárd tündérségit:

A' midőnn érzeni kezdi dühösségit.
A' lágy pásint helyett mikor kezdi mosni,
'S A' kemény kösziklák' oldalát csapdosni.
Mikor külső Részin kristály színe ződül.

Belső része pedig kínjai közt bődül.
Csendes hátát ásvánn, Evedzők fordítják,
És a' sebes Gályák kevélyen hasítják.
Nézi part' fővényét, által nem hághatja.

A' múlt kedvesb Időt szomorán forgatja.
Képzelvén előbbi tiszta örömeit,

'S Számlálván mostani újjúló sebeit.
Ez az Élet' Sorsa! Erre kell készülni,
De nem illik rajta mély búa merülni.
Erősebb az Ember szelek' ostrománál,
Keményebb kösziklák' edzett oldalánál.
Ha dördül is Egek' haragja menykövel;
Bátor szívvel hallja, és felemelt fővel.

Tisztesség' 's viadal' nemes piatzára,
 Kiszáll, magát szánva a' mérész csatára.
 A' mi jelenvaló, nagy szívvel meggyőzi,
 A' jövődöt pedig okosann előzi.
 Ama Görög Sándor csak nem bölcsőjébe
 Mert ily' nemes gondot forgatni fejébe.
 'S Olyan idejébenn mikor más Úrfiak,
 Világok, 's Hazájok' esmérni Ifiak:
 Tisztesség' pályájánn a' sűrű port nyelte,
 És magának, a' nagy nevet érdemelte.
 Így tégy Te is Sándor! Légy Sándor, és Bethlen,
 Mint BethlenJó, és mint Sándor győzhetetlen.

44.

AZ IFJÚSÁG KÉPE' LÁTÁSÁRA.

Csiga vér, és Ró'sák két piros ajakánn,
 Gyenge Tavasz és hó laknak szép orcájánn.
 Szemébenn hódító tüzek játszadoznak,
 Melljénn a' mosolygó Grátziák lakoznak.
 A' mikor e' Remek Képet lefestetted,
 Jó Mester! Nalaczi Borbálát képzetted.

45.

ÉLET' RÉGULÁJA.

BÓLDOSÁÉ' kapui nyílnak csak Idővel,
 Dolgod, Éted' ne kezd ott hol végezni kell.
 Ne siess. Nyelvedet tartsa midenkor zár;
 Sarkábann okos nyelv igen vígann nem jár.
 Ez a' Világ soha tökéletes nem lesz,
 Százszor ha jobbítják, csak száz új formát vesz.
 A' Prófétáihoz kivált háládatlan,
 Megrúg ha közel jársz hozzája csinatlan.
 Ha jobbítani tetszik, jobbítsd meg magadat,
 És megjobbíthatod magad világotat.
 A' ki a' Világnak egy jó Embert adott,
 Egy Ember' Éltire eleget dolgozott.

46.

É L E T.

ÉLET' Lelke vagyon mindenbenn. Él e' Világnak
 Roppant Teste. Nagyobb és kisebb részei ennek,
 Élnek. Nincs holt része az egészre nézve. Ha hóltnak
 Egyet-mást nevezünk: az holt is Él az Egésznek.

Csak kisebb Neminek holt meg; 's ez is él a' nagyobboknak,

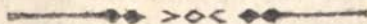
Viszszatér a' melybe: A' Föld, Tűz, Víz, Levegő, Só,
Nyílt kebelekre veszik pártolt reszeknek apróját.
És az Egész mely élt, lassann-lassann elenyészik.
Lesz sokká, 's a' kötél mely őket az egybe kötötte,
Elszaggattatván az Halállal egyik a' mását
Esmérni nem tudja tovább, nincs arra a' végre
Melyre Egészbe elébb együvé rendelve valának.

47.

Fordítás Rusticus Exp. Hor.

FOLYJ, 's majd lefolyj! így szól a' Czigány,
's hasára,

Azt várván lefekszik a' Maros' partjára:
De ez foly örökké. Nézz azon Parasztra,
Te Túnya! dolgotat ne halaszd hólnapra.

48.

Fordítás Die Vorweltstarb.

ELEINK meghóltak majd mi is úgy tészünk,
Egy kis Idő múlt többé nem leszünk.
Jövő Nyom rólunk is azt mondja, hogy vóltunk,
'S Meleg nyomunkba indul utánnunk.

49.

Valóságos Történet.

TUDOD-é mi a' minn igen csudálkozom,
'S Magambann is néha rajta botránkozom?
Hogy mint a' kis gyermek megvágja az újját,
'S Egy fél óra múlva elfelejti búját.
A' nagy Embernek is kinek a' markába,
Csak most vólt Élete, majd Ének szájába.
Most megjedsz, azt vélnéd kész magát megölni:
Majd egymásra teszi lábát, 's kezd füttyölni.
Ihon úgymond imént bumba szinte halék;
Be semmire kellő bolond Ember valék!

Néked mondom ezt; ki estél nagy ínségbe,
 Várákodd egy kisség, ne essél kétségbe.
 Mert míg Ember hogy van? azonn gondolkozik,
 És egy Almát felvetsz: az Idő változik.

50.

F O R D Í T Á S.

Okos furcsa állat eme' nyálas Csiga,
 Mert ha megszáll, 's esik, hogy rossz a'
 Szomszédja.

Nem panaszol reá, vele szembe nem száll,
 Hanem veszi Házát hátára, 's elébb áll.

51.

A' D A R Á S R Ó L.

REPÜLŐ kis Sárkányocska,
 Te magad' hitt Darásocska!
 Mikor Karját megcsókoltad,
 Fátyol bőrit megharaptad,

Szép

Szép Tóni Kis-Aszszonynak,
Fejedet koczkáztottad.

Szépségének Imádóji,
Bekessége' Őrállóji,
Ezért nemed Seregének,
Gyilkos Hadat izenének,
Mint boszszús Agamemnon
Tólvaj Páris népének.

Hogy is vágyol olyan nagyra,
Féreg! egy Uri falatra,
Hogyha szenyvesz mi szükségét,
Láss akármely nagy ínséget:
Ne héjazz sorsodonn kül,
Tartsd az illendőséget.

52.

A' Szúnyog' alkalmatosságával.

ALLj meg, állj meg te kegyetlen!
Gyilkos kezed hamar kész.
Hogy vólnál olyan szemetlen,
És nem látnád a' mit tész.

Egy csapással Ellenséged'
Éltétől megfoszthatod.
Ártatlanúl békességed'
De azzal megronthatod.

Kedvesednek szép nyakára,
Csak egy hitván Szúnyog űlt,
Hess fúria! míg csatára
Készülsz, im' el is repült.

Szerencsés kis Köpellyező,
Eredj ismét czinczegni.
'S A' szép nyakra lágy fedező,
Siess nem várakozni.

53.

ROZÁLIA' NAPJÁRA.

KEDVELLNÉLEK Rozália!
De nem merem mondani;
Mert félek, hogy oktanúl
Cselekszem ha kijelentem,
Hogy áldozatjává lettem,
Szépséged' tüzeinek.
Kedvellek is Rozália!

Meg is merem vallani ;
 Mert esik ártatlanúl.
 Mejjembenn csak azt hordozom,
 A' mivel méltán tartozom,
 Érdemeid becsinek.

Így nappal dicső Vezére,
 Ha színek' Tengerében
 Játszodtatja sűgárit:
 Ez alaton Föld Teréhnek,
 'S Oczeán' mély örvényének,
 Népe benne örvendez.
 Hólt Természet' hideg Vére,
 Fák' és Fűvek' erébenn,
 Gyújtja lassú szikrájit ;
 'S Majdonn azok' erejétől,
 Mint Szerelem' ösztönétől,
 Új Életre ébredez.

Azért ha néked hódolok,
 Se nem csuda, sem újság:
 Természetnek engedek.
 Azt a' nagy Törvényt követem,
 Mely alá én is vettetem,
 Mint oktalan Társaim ;
 Csak hogy együtt én gondolok,
 'S Érzem hogy oly' valóság
 Az, a' melytől szenyvedek:

Hogy ha szépségit tisztelem,
Az okosságot követem;
Nem mint néma Társaim.

Óh Te! kinek ajándéka
A' Ró'sának szépsége
Az ő méltóságábann.
Nyújtsd ki hatalmas kezedet,
'S Tartsd fenn ezen Kegyelmedet
Hozzá élte végéig!
Pártos Szerencse' Játéka
Légyen néki frigyesse,
Változó forgásábann;
De ne óltsd ki érzésemet,
'S E' nekem kedves tüzeimet
Hagyd nálam is Éltemig!

54.

EGY SZÉP BETEG' LÁTÁSÁRA.

Egy ágy előtt ékes színét levetkezve,
Porbann ül a' Szépség szemei könnyezve.
A' gyenge Virágok Ró'sák megsárgúlva,
Körülötte sírnak nagy buba borúlva.

Egy szép Beteg! Fébe! kelj fel! Egészségét
 Add meg, rakd rá újra lehúllott szépségét!
 Két szép Kost most nyertem Pán' dicséretével,
 Dámontól ; Óltárod' megfestem vérével,

55.

H I Z E L K E D É S.

NAP ha akar felöltözni
 Fényével Hóld' fényét győzni:
 Tűzét kéri két szemedtől,
 És világát hó színedtől.
 Ha te tőled kölcsönn nem kér,
 Diadalmat, másként nem nyer.

56.

F E J E L É S.

GYERMEK vagyok gondolatlan,
 Tréfás, nyájas, nyúghatatlan,
 A' Játékbann telhetetlen,
 A' dologra tehetetlen,

Ifjú Időm' egy araszszát,
 Ne irigyeld víg Tavaszszát;
 A' Búza is Tavasszal zöld,
 Míg eleven és fris a' föld.
 Ha érleli az heves Nyár,
 Tövére majdon sarlót vár.
 Most kaczagok de majd eljő
 Rám is apránként az Idő.
 Akkor fejem' a' Bú' árja
 Lepi, 's az Ősz haját várja;
 Rá száll a' gond, 's az okosság,
 'S Véllek minden nyomorúság:
 Akkor én is Jámbor leszek,
 Gyermekséget félre tések.

57.

FILLISNEK.

A' GRÁCZIÁK csoportoznak,
 Seregekkel az útszára,
 'S Tátott szájjal csudálkoznak,
 Nézvén egy Ház' ablakára:
 Mert szép Fillis ott üldegel,
 'S Az ablakonn kinézdegel.

58.

Egy Szépség Kínjainak látására

P A N A S Z.

Az a' Lélek mely mozgatja
Világ roppant Testeit,
Egybeköti és fenn tartja
Nagyobb kissebb részeit;

Az a' Lélek avagy Erő,
Minek mondjam nem tudom;
Ámbár mint én nem lehellő,
Még is Élőnek mondom.

Mert magát, és Alkotványát,
Mint egy élő újjítja.
Változik, nő, apad, 's héjját
Új részszel nagyobbítja.

Melynek vékonyb részetskéji
Forgatják az Egeket,
'S Hétszer lejárt tűzetskéji
Formálják Embereket.

Száz apró részt száz szeszekkel,
Egybekötvén beléjek,
'S Azok egybeöntésekkel,
Egyé tévén Személyek.

Az az Erő ha Alkotó
Mikor szerzi létünket;
Igen mostoha; és nem Jó,
Mikor elront bennünket.

Minden a' mi van, képének
Egy eleven árnyéka,
Az ember pedig kedvének
Csak gyermeki játéka,

Mint kő olyan érzéketlen,
Szerencse' ostromibann;
Vak, és siket a' kegyetlen,
Nyavalyák' fájdalmibann.

Bölcsel, széppel, formátlannal,
Száll egyaránt csatára;
Vétkessel, és ártatlannal
Bánik mind egyformára,

Egy elalélt érzékeny szív
Haragját nem enyhíti,

Oktalan Törvényéhez hív,
A' miénk' nem tekinti.

Kértem tőle: tévelygését
Hogy valyon mi okozza?
'S Ó Emberi végességét
Az Elmének okozza.

Mert az Ember ha magábann
Leg-okossabb létére,
Egy csepnyég is átallyábann
Nem veheti észére:

Hogy nő, apad, hogy származik,
Ő magát fenn hogy tartja,
És emberré hogy változik,
A' Só', Ég', Föld', 's Víz' habja?

Világ' roppant Testeibenn
Észre azt hogy vehetné,
Titkát véges elméjébenn
Annak fel hogy lelhetné?

Valami az Emberbenn van,
Mind az egész' szolgája;
Jő, 's búcsúzik ismét gyorsann,
Midőn szükség kívánja.

Mikor eléhívják nem szól,
Béül maga helyére;
Mikor küldik nem panaszol,
Sorsának bal ügyére.

Rendetlennek tetsző útja,
Ember Épületének,
Jó-é, rossz-é, nem vi'sgálja:
Hagyja maga mentének.

De az Ember síránczik,
Ha a' szükség szállítja,
Mikor az egész változik,
Hogy ő is részét adja.

Szép okosonn önnön magát
Mintegy önként megcsalja.
Midőn Világ' alkotványát
'S Erejét úgy gondolja:

Miként egy ember' munkáját,
Mely mesterség' gyermeke.
Vagy egy óra' rugótskáját,
Melynek nincsen élete.

Ez a' Világ mint az Ember,
Él a' maga nemibe,

'S Él'tet mintegy ő tőle nyer,
Minden Tagja' részibe.

Mint Embernek ha porai,
Benne egybeköttetnek,
Élnek együtt, 's mint tagjai,
Él'tet egésztől vesznek.

De hagyom a' tébolygását;
Talám könnyebb fellelni,
Magamra nézt, orvoslását;
Mely ebbenn áll; vagy semmi.

Egy fő Valóság' érzése;
Felséges Gondolatok;
Jónak, szépnek követése;
Mind ő rajta kül valók.

Ezeket oda ereszttem,
A' Lelkek' országába,
Kezdetembenn honnan vettem,
Magok' tisztaságába.

A' mim pedig vagyon tőle;
Veszem mint nem magamét,
Nem tészek semmit belőle,
Úgy tekintem, mint övét.

Ajándékit, 's létemet is,
 Míg adja, tartom becsbe,
 'S Viszszaadom Éltemet is,
 Mikor hozza rossz kedve!

59.

M E G S Z Ó L Í T Á S.

PARNASZSZUS' tetejénn szűz hajlékát felemelte
 Elme Leányainak páratlan számú csoportja.
 Melynek nektárral dagadott emlője nevelte
 Sárga hajú szép Briseisért haragoskodó könnyű
 Lábú Vitéz Akhilleost éneklette Homérust;
 Innepet hirdettet, Hajlékinak ajtai nyílnak,
 Pompás Óltárinn a' szent tűz áldozatot vár;
 Jertek szép Elmék' Seregének tiszta Baráti,
 Hozzatok áldozatot, várattok telyes örömmel!

60.

A N I S K Á H O Z.

Félsz tőlem, nem akarsz meg is állani, kedves
 Aniskám!

Vagy ha megállasz is, futsz ha közelre megyek,

'S Ekkor mint a' sebes villám, eltűnöl előlem,
 'S Meg közelébb csalogatsz, meg-meg elébb fu-
 tamadsz.

Várj, várj, még eljősz az Apám' kútjára meríteni;
 Én is a' vedretskét eldugom orrod elől!

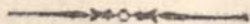
61.

VILÁNDBÓL PRÓBA.

Gondolj egy Aszszonyt szépséginek Ifjú tavasz-
 szánn,

Vénus utánn milyent írhatna Apelles ecsetje;
 Álmélkodva csudálja írigy szem teste szabását,
 Színénn Liliomok' hava játszék Ró'sa' tűzével,
 Két szemeit villám, ajakit mozdítsa mosolygás,
 Kedvességeitől lobbanjon a' bújá kívánság,
 'S Ezt Erkölcs' Felséges Méltósága mególtsa.

Gondold mind, 's legyen az hozzá csak nem csupa
 árnyék.

62.

H Í V E H Í V É N E K.

MESZSZIRŐL óhajtóm, 's hányszor nem? drága
Személyed',

Mert nálad nélkül Életem élve halál,
Leg-jobb pillantásaim is mikor észre se vettem,
Váltakak únalmat, szerzenek hosszú Időt.
Már ha piros hajnal kapuit felnyitja a' Napnak,
'S Éjjelnek félénk népit ereszti haza;
'S Morfé' játékos Seregi takarodnak utának
A' szelíd árnyékok' földre vissza felé.
Szívemnek szebb-szebb bálványai közt vagy az
első,

A' kibe nyúgalmát gerjedezése leli.
Béfaltam kenyerem' 's megivott poháromnak is ízét
Édesbbé képed' Játszodozása teszi,
Bádgýatt Tagjaimat mikor ágyam' leple fogadja:
Álom ölébe megint újra ereszti veled.
Csak te vagy éjjeli nappali leg-főbb gondja fejemnek,
Téged' gondollak, tégedet érez erem.
Így gondol 's érez téged' képzelve Barátod!
Mert hevesenn érez; 's képzel igen tüzesenn.

63.

LAKADALMI VERSEK.

LÁNCZA kiket páros Szeretetnek arany szemek által
 Egybekötött, tartson bogba kötözve soká.
 Mint egymást szerető páros szép Gerlitze, kettenn
 Együtt oszszátok kedvetek', és bajotok';
 Naptokat Éjjeletek váltsák szebb-szebb örömökkel,
 'S Nyugodt Éjjeletek hajnali telyes öröm.
 Jóltévő kegyes Isteni Aszszonya a' Szerelemnek,
 Kedves Ró'sákkal hintsed az ő Nyomokat.
 Szent Óltáraidonn égjen, 's megalunni ne tudjon,
 Költsönös Hívségtek' lángoló tiszta tüze!

64.

N. Katona Gróf Bethlen Gergelyné Halálára.

ÁRNYÉKOK szelíd országába az új lakosoknak,
 Egy könyörületlen Bírójok az hallgató Népek'
 Sorsokat ott méri; kísérő nélkül eredtél
 Útba; nehéz út, kényes lépés, Kedefi Rachel!

Bátrann! mert az a' Könyv, melynek Leveléből a' Bíró
Ítélt, tudva vagyon nálad, magad írtad, amaz nagy
Ártatlan jó szív ez a' könyv; éltedbe szerettünk
Melyért, 's holtodbann sírtunk. Milyennel a' fényes
Ég' gyémánt kapui meg szoktak nyílni halandó
Embernek. Bátran menj; mert mégyszta örömbé.
'S Ott nyúgodj Eleid' téged várt csendes ölekbenn!

65.

H A N D Z I R Ó L.

SÍRJATOK óh tollas csevegő Pólgári az Égnek,
Csóka sereg! nincsen Handzi az én örömöm!
Nem meghagytam vólt néked azt, hogy a' tollad
 élég szép;
Kút, mészvermeknél, járni, feredni, kerüld.
Csóka szemed; zörgők, prémes kalap, és a' veres
 strinf,
Meg nem menthetnek Úrfi! ha nincsen eszed.
Elmetszé fonalát Atropos Éltednek; a' vén Szűz
Hozzá méltóbbat, ősz haja' színit adá.
Mit lát már rajjad feketés árnyéka Anyádnak?
Csóka, Galamb, szép, rút; mindenik; egyike sem.
Sírjatok óh ti szegény csevegő Polgári az Égnek,
Nincsen a' szép Handzi, nincsen az én örömöm!

66.

A FELÜLŐ NEMESSÉGHEZ.

I. É N E K.

LÓRA Nemes, Fegyverre Magyar, paripára Vitézek!
 Tűz lángokba borúlt kerekénn az nap szekérének.
 Innen Csillagos-Ég' fényes Palotájáig, onnan
 Gömbölyű Föld mind két sarkára vitézi nevednek
 Hírét vitted, erős karú hajdoni Hét Kapitányok'
 Vére, Vitéz Magyar! Űlj a' szelektől fajta csikódnak
 Csiklándó hátára, beretva fogú fene kardod'
 Kösd derekadra; ma Márs, 's Leópoldnak jó Fija,
 Árpád'

Egy nemes Ága FERENCZ, hívó postája kiáltja:
 Lóra Nemes, Fegyverre Magyar, paripára Vitézek!

II. É N E K.

SZAGGASD el puhaság két réttű lánca' bilintsét,
 Melyel a' Napkeleti Föld, 's Sequana vajba feresztett
 Elmes, szép, ez előtt lágy, és puha, most a' borostyán'
 Zöld levelét nehezenn, 's későnn nyert népe, vitézi
 Karjaidot meggyengítette; a' buja henyélés'

Álom-párnáját, szomszédos több mezeidnek
 Kincseit ásító népek töltvénn a' fejednek.
 Serkenj fel! puhaság' lánczát törd száz darabokra;
 Sík-mező Táborozás, sátor, kedvesbb a' Vitéznek.
 Lóra Nemes, Fegyverre Magyar, Papirára Vitézek!

III. É N E K.

VÉRREL nyerte Előd hajdon Pannonia' halmát,
 'S Dácia jó Földit; vérrel tartotta meg az vad
 Népek' fegyveritől; Nemesi mentségeid elfolyt
 Hajdoni élt Őseid Véreknek drága jutalma;
 Illik igaz Nemesi Tűzhez, Haza', Haza', Királyja',
 Nemzete' Bóldogságáért megfesteni bársony
 Színre meleg vérével, az őtet gazdag adóval
 Tápláló szomjú föld' száraz hantjait; illik
 Élő Kedvesiért, 's az hozzá vér' kötelével
 Köz, Haza' Tagjaiért. Törvény ezt hozza 's Igazság.
 Lóra Nemes, Fegyverre Magyar, paripára Vitézek!

IV. É N E K.

SZÉP Nemzet, kedvös vérem, deli férjfi, csatára,
 Válván vált, Katonának termett büszke Teremtés!
 Melynél szebb, csínosabb, tűzesebb, egy sincs a'
 Világonn.

Véredet, és Élted' becsülettel hányszor ajánlád?
Most, most mutasd meg, hogy alábbvaló nem vagy
a' Stutszos

Tirolisi, 's a' minap nem rég puha Párisi népnél.
Szálj a' mezőre, Hazád Házad kávanja Királyjod
Az leg-jobb, szelídebb, 's a' Világ dícsérte Királyjod.
'S Annak az ártatlan köz Népnek megmaradása,
Mely érted kezeit verítékben mossza meződönn.
Úlj fel, nem késleltet egyéb a' Vitézi gyakorlás;
Últedben, 's száltodbann legyen Márs, és a' Szerencse,
Hív kenyeres Társod, 's kezedet tanította vezéred.
Mint az Líbiai homokok' Nemes Ifjú lakossa,
Véres körmökkel, 's szájjal fordul haza: Vérrel
Részegedett Szablyád' hozd vissza Győzedelemmel!
Lóra Nemes, Fegyverre Magyar, Paripára Vitézek!

67.

A Z E R D É L Y I F E L Ű L Ő N E M E S S É G H E Z.

ANGYALI szent Koronája dicsőült Géjza Fijának,
Melynek ezer ragyogó sugárit akarja borítani
Az Tiberist hajdon megalázott Gallus homályba;
'S Nyilait Ens szomszéd' vizitől Lövellí Királyunk.

Békesség szerető Gazdag Népére kevélyenn,
 Hívu Vitéz Magyar! Olt', Maros', és Szamos' habja
 keringő

Partjairól kinek öntözi földed sárga kalászsztát.
 Úlj délczeg Paripádra ne késsél Mársnak Unokája!
 Villogó kardod' övezd derekadra, siess a' mezőre;
 Az Virtus', Hír', Név', Mezejére kiállani. Ott vár
 Az Becsület' Koszorúja, hanyatlani mely soha nem tud.
 Északnak rétes havai, 's Jég Tornyai undor,
 Barlangjok' küszöbén felserdült szélveszek az mint
 Csattogó szárnyaiKon jövén, restebb Levegőnek
 Ingó habjai közt meszszeré sikoltva repülnek;
 'S Hargita öbleibenn százaktól fogva nevelte.
 Megrevesült fenyveseit ontják öszve rakásra:
 Úgy menj! Menj a' szelek' szárnyánn; menydörgő
 szavaddal

Rettentvén fáradt sorai' ezerét a' kevélynek.
 Űss rá, mint a' sebes villám; szükség' a' sebesség.
 Mert csak azzal győzött, 's álnok fortélyai voltak
 Mesterei; Ezeket szemesen vigyázva kerülj el.
 Fesd meg két partját a' Dunának Franczia vérrel,
 'S Küld haza; Sequana könyvek közt hallhassa pa-
 naszát!

Vagy ha Hazád' óltalma kívánná, honn maradásod'?
 Óltalmára siess; és védelmekből üresült
 Széleit óltalmazd a' csavargó Tolvajok ellen!
 Úlj délczeg Paripádra, ne késsél, Márs' Unokája!

68.

Phocylides' Verseiből.

FÉLJ ISTENT leg-elébb, tiszteljed Atyádat, Anyádat,
Légy igaz, és ettől a' tekintet félre ne hajtson,
Szánd a' Szegényt; de ne nézz az Törvényszékbe
Személyre.

Mely mértékkal mérsz, olyannal várjad a' költsönt.
Fuss a' Csalárdságtól, kezedet soha vérbe ne mártsad;
Kincsed' Törvényes, jó útonn járva keressed,
Másét el ne orozd; a' sors a' mit ad, azzal érd meg;
Szólj igazat, 's irtódzál azt megvetve Hazudni.
Mint Tanúnak, folyjon szádból csak tiszta Igazság.
Élj tisztánn, légy hív Tisztod kívánta dologbann,
Élj igaz, és bévett mértékkal adásba vevésbe.
Fontod' fogd igazánn, félenn billenni ne hagyjad.
Káros, nem káros: ha megesküdtél mire, tartsd meg.
Mert a' Nagy ISTENSÉG hiteszeget nem szeret úgy bűn,
Mint mást meglopni fűvibenn, lekaszálni vetését.
El ne tapodd a' Szegényt, Szolgádnak Bérit adasd ki.
Fogd meg nyelved', a' titkot zárd szívedbe keményen.
Tégy igazat, 's annak ha Ki nem teszen, ellene kelj ki.
Adni akarsz? most adj a' Szegénynek az hólnapi
napra,

Mért hagynád : örömet, bőv kézzel, szánakodással,
Tévelygőt hozz útra, a' vaknak légy vezetője.

Szand hajóját törtet, veszedelmes a' Tengerek' útja.
Tartsd meg az esdeklőt, Botlottnak jobb-kezed' adjad,
Köz mint mással a' rossz veled is, forgó a' szerencse,
Pénzed van 's vagyonod? szolgálj azzal ügyefo-
gyottnak,

Mit kinek ISTEN adott közös az, nem csak neki adta.
Egybekötött mindent, köz az Élet is, így köz a'
szükség.

Kardod' csak szükségbenn szabad kihúzni hüvelyből.
Hogy pedig arra szorúlj, azt is vigyázva kerüld el.
Jó rossz ember' vére kezed' fertézteti mind egy;
Mindenik ember vér, magad' azzal sérteni ójjad;
Mindenbenn magadat mérsékleni leg-főbb Virtus.

69.

Hesiodus' Arany Verseiből.

FÉLJ a' szerint ISTENT, Törvény mint írta elődbe;
Esküdjél igazánn; Tiszteld az Mennyei 's Földi
Isteneket leg-elébb; ő utánok Atyádat, Anyádat,
És a' kiket hozzád kötözött, vér, és a' Barátság;
Azt is, kit Virtussa miként tett érdemesebbé.
Engedj szép szónak: ne csinálj nagyot apróságból.

Túrd el hogy ha talám valamit vétkezne Barátod;
Még a' kevély Ló is, 's inkább megbotlik az Ember.
Rétjeibenn szívnek mi van? azt csak a' Mennyei
Lelkek

Tudják; fúsd vi'sgálni. Tanúld, és tartsd meg e'
Letzkét,

Hogy csak egyél, vagy igyál, 's alugyál, úgy élni
baromság;

Búja ne légy, ne harapd el az orrod' most haragodba,
Hogy később megbánd; ha mi roszbann főződ az
Elméd',

Mind egy tudja-é más valaki: vagy nem? Maga Lelke
Ellene mindennek felkél, mint csorda Bizonyság;
Éj, és Nap vádölja, nem állhat félre előtte, 's a' t.

70.

N. Zejk Dániel' Strjára.

ITT van Teste; Magát pedig,
Él, nem holt meg; amott keresd
Fenn, a' vólt nagy Urak között,
Zejk Dánielnek.

71.

Mikor az Író a' Vóltak közzé fog számláltatni.

ELEÁDJADT Poraim kiket oh Föld hajdon tőled,
Az szelíd Emberi forma remekbenn költsön vett vólt,

'S Isteni képpel megnemesített; most megtérnek,
 Az Felséges Egeknek, a' kik bölcsenn alkották,
 A' mely mennyei rész vala benne visszaadván,
 Táplált kebeledbe, sietnek megnyúgodni.
 Óh Föld jó Anya! Magzatod' ismét vedd méhedbe!
 Hajdoni Társai, tiszta porocskák! Az Test' szennyét,
 Gondosb Anya lemossa, hasonló lesz hozzátok;
 Szenyvedjétek el, adjatok addig csendes helyet;
 Míg tisztátalan Emberségit majd elveszti;
 Mint atyafi porok, és csontok közt, hogy megszáljon!

72.

M E G S Z I D Á S.

MÉRÉS tollad a' ki nem félsz, hátokra szabadság
 Nélkül rá tenni, az Római kellemetes Vers'
 Grádicsos ugrásit leg-előbb próbálta soroknak!
 Tégedet, az Versek tüzze telyes Istenei, ha
 Szent fúvadások' szelivel földről felemeltek
 Felyebb nálunknál? Adj nekünk Mennyei Lelked'
 Példa Remekjéből; tudhassunk varrani melyről
 Hímet; Repdesnünk, hadj minket férgékül az por'
 Színe felett, felsőbb tisztább Ég' sepreje hígjánn!

